

OBALA[®]

60. izdaja - že 5 let z vami!

plus

FEBRUAR 2024

številka 60

Tadej Golob

stran 12

stran 9

ČASOPIS IN PORTAL ZA SLOVENSKO ISTRO S POGLEDOM NA MORJE

Piran - Izola - Koper - Ankaran, vsak mesec brezplačno v gospodinjstva.

WWW.OBALAPLUS.SI

Sveže vsebine vsak dan na spletu

KAJ DRUŽI OBALNE OBČINE?

Prvi poskus izvajanja nalog skupne občinske uprave občin Piran, Izola in Koper je bil predlagan že leta 2011, vendar takrat ni bilo politične volje in pogoja.

Stran 2

POSKRBJIMO ZA SVOJE ZDRAVJE

Bolazen ni to kar mislimo. Ni napaka režena, ni posledica preloženih iztrošenih delov, niti posledica poškodovanih genetskih zapletov.

Stran 23

VREME

Dolgoročna vremenska napoved za mesec marec

V naslednjih dneh nas čakajo precejšnje oblačnosti. V ta teden se bodo pojavili tudi precejšnji snegovi. Tudi vreme nas bo spremljalo vse do 22. marca, ko bo na naših tleh spet poletje. To vendar, za dolgih sedem dni, ko se nam bo vreme odločno spremenilo. In v naslednjih 25. marca, kar je po vsej verjetnosti možnost, bo v vseh 27. marca do konca meseca poletje. In na bo po podnebju spet ena AccuWeather napoved za ta teden meseca.

Stran 23

OBALA plus

časopis o pogledih na morje
il giornale con vista sul mare

PIRAN - KO MESTO POSTANE NOČNA MORA LOKALNIH GOSTINCEV

Majhno obmorsko mestec Piran, ki ga turisti označujejo kot eno najbolj romantičnih mest, v zimskem času, ko ulice obkrožijo noči, postane meča mesta vseh gostincev. V zadnjih dveh letih je namreč bilo vlogovano v kar 70 oddstovov lokalov, ki obratujejo v Piranu.

Stran 4

KK SIXT PRIMORSKA PRIMORCEM VRNILA VEHUNSKO KOŠARKO

Leta 2016 se je rodil klub, ki je Primorcem vrnil vrhunsko košarko. KK Sixt Primorska je letos namreč že drugič zapored osvojil Petal Spas, stremeno pa ga še čaka osvojitev osrednjega turnirja.

Stran 20

www.obalaplus.si

spletni portal o pogledih na morje
portale web con vista sul mare

@obalaplus obalaplus obalaplus

Takšna je bila prva naslovnica časopisa Obala plus pred natanko petimi leti. Nekaj misli je spodbudilo prebiranje 60 intervjujev Bojane Leskogar. Preživeli smo kovidni leti, za kateri smo bili prepričani, da bosta pustili v nas globoke posledice, pa ugotovili, da to ni nujno res. Politika spreminja ljudi, kot je v svojem intervjuju zares iskreno povedal dr. Marko Pavliha. Še vedno se čudimo, če smo zaupali svoj glas nekemu ali nekemu programu, ki se je kasneje izkazal kot popolno nasprotje našemu prepričanju. Zadnjič mi je dolgoletni politik in njen opazovalec dejal, da je ena izmed večjih težav te države, da politike kot profesije ne poznamo in je nismo ustvarili. Imamo zdravnike, učitelje, državne uradnike, pravnike, a profesionalnih politikov nimamo. Tudi to ni nič novega. Še vedno iščemo po več mesecev ljudi za odgovorne ministrske položaje. Verjetno sposobnim strokovnjakom ne pade na pamet skok v politiko ali pa so že sami ugotovili, da biti dober strokovnjak, še ne pomeni biti dober politik. Najpomembneje, kar se da naučiti iz Bojaninih intervjujev pa je, da imajo vsi njeni sogovorniki radi obalo in so, vsaj delčki zbrani v tej- 60 številki, še danes aktualni in večni. Lepo.

Tomaž Perovič

Lokalni politiki na državnem nivoju

Slovensko Istro pesti kar nekaj težav, ki so odvisne od odločitev in delovanja države oziroma institucij na državnem nivoju (med njimi denimo cestna infrastruktura in oskrba z vodo, če naštejemo le najbolj pereči), kjer sedi kar nekaj predstavnikov lokalnega okolja. Preverili smo, kaj nameravajo storiti za domače lokalno okolje.

Slovenska Istra je v tem mesecu dobila ministrico. Iz poslanskih klopi se je na čelo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano povzpela **Mateja Čalušič** iz Gibanja Svoboda, ki je bila za poslanko izvoljena v volilnem okraju Koper 2. Na ministrstvo je prišla z izobrazbo iz sektorja, je inženirka agronomije in hortikulture, specializirana kot kvalificirana svetovalka s področja varstva kmetijskih rastlin. Kot je zapisano ob njeni predstavitvi na spletni strani stranke, od tu izvira njena ljubezen do podeželja in kmetijstva. Pred leti je opravila tečaj za sommelierja prve stopnje pri Društvu za razvoj pивske kulture Sommelier Slovenije.

Časopis in spletni portal OBALAp^{lus}® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Število izvodov 25.500. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper, urednistvo@obalaplus.si, 05 9045 710, 040 600 700. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si, 040 771 000. Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik Tomaž Perovič, tomoz.perovic@obalaplus.si. Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskogar, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sabrina Simonovich, Sašo Mejak, Katja Pegan, Eva Branc, Andreja Comino, Andreja Čmaj Fakin in Petra Mežnarc. Oblikovanje Emigma d.o.o. Prelom tiskane izdaje Teddy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala Elvis Dobrilovič. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Promocijska sporočila in naročene objave so ločena od uredniških vsebin in označena z oznako ©. Datum izida 31. januar 2024. Strani s podnaslovom OBALAp^{lus} AKTUALNO sofinancira Ministrstvo za kulturo RS.

teh ukrepov se posebej upoštevajo specifične potrebe in značilnosti Slovenske Istre. Projekti, kot so obnova pašnikov, varstvo lokalnih pasem, promocija ekološkega kmetovanja ter lokalnih proizvodov, so lahko še posebej usmerjeni v to območje,« pravijo na kmetijskem ministrstvu. Sicer pa ministrica posebej izpostavlja področja v Slovenski Istri, ki bodo deležna njene pozornosti pri delu; to je zelenjadarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, oljkarstvo in ribištvo, kjer se bo aktivno vključila za krepitev sektorjev skozi različne ukrepe in druge aktivnosti. »Pomembno bo tudi iskanje rešitev za poenostavitve oziroma lažje postavitve zaščitnih prostorov, kot so rastlinjaki, plestenjakti itd. ter hitrejša in enostavnejša postavitve namakalnih sistemov,« njene načrte povzemajo na ministrstvu. Druga Koprčanka, ki je bila v državni zbor izvoljena v volilnem okraju Koper 1, **Tamara Kozlovič** je bila pred parlamentarnimi volitvami direktorica koprške občinske uprave, pred tem je dobro desetletje vodila Turistično organizacijo Koper, in sicer v času, ko je ta oblikovala zgodbe in prireditve, kot so Gastronmski zakladi Istre, Od vinarja do oljkarja, Sladka Istra, Istrski karneval in Istrski maraton. Dve leti je bila asistentka na portoroški Turistici, pred poslansko funkcijo je bila med drugim tudi članica nadzornega sveta Luke Koper. »Istrski poslanci Svobode si delimo državnozborsko pisarno, kar je pravzaprav v prid vsakodnevnemu in sprotnemu sodelovanju med nami. Na plenarnih zasedanjih in sejah delovnih teles ter na koalicijskih usklajevanjih pa se redno srečujemo tudi z istrskimi poslanci iz drugih parlamentarnih političnih strank. Priložnosti za medsebojno komunikacijo nam dajejo tudi občasni obiski različnih organizacij, ki delujejo v istrskih občinah,« o medsebojnem sodelovanju istrskih poslancev pravi Kozlovič in dodaja, da iz njihove poslanske skupine sicer prihajajo številne pobude – tako formalne, ki so javno objavljene na spletni strani

državnega zbora, kot tudi neformalne, ki jih naslovijo neposredno na pristojne ministre iz kvote Svobode. »Prav možnost neposredne komunikacije s katerim od ministrov o aktualni zadevah je pomembna prednost koalicije,« meni poslanka.

AKTIVNOSTI NA PODROČJU CEST IN VODOOSKRBE

Kozlovič se veseli, da je skupaj s poslancema Svobode Matejo Čalušič in Robertom Janevom uspela spodbuditi aktivnosti na Srminski in Bertoški vpadnici ter za predvideni projekt na Šmarski cesti. Vse tri investicije bodo po njenih besedah stekle že v letošnjem letu in bodo končane najkasneje 2025 oziroma 2026. Kot pravi, aktivnosti pospešeno potekajo tudi na drugem tiru kot tudi na vzporednem tiru. »Naša prizadevanja so povezana tudi s pomembnim projektom vodooskrbe Slovenske Istre, pri katerem pa aktivnosti zaenkrat še ne potekajo tako hitro, kot bi si istrski poslanci Svobode želeli. Tej problematiki bomo zato v letošnjem letu namenili veliko pozornosti. Dejavnosti smo torej pri vseh investicijskih projektih, ki smo jih obljubili na državnozborskih volitvah,« še našteva sogovornica in dodaja, da se zadeve povsod premikajo, lahko pa bi se še hitreje, če ne bi svoj velik davek terjala naravna ujma, ki je Slovenijo prizadela lani avgusta. Odpravljanje njenih katastrofalnih posledic bo namreč terjalo večletne napore in veliko državnega denarja.

RAZVOJNO POMEMBNE INVESTICIJE

Pobude iz vrst istrskih poslancev Svobode so seveda v večini povezane z razvojno pomembnimi investicijami za Istro (na primer koprška železniška postaja, obalna cesta med Koprom in Izolo, objekti na mejnem prehodu Rakitovec in Škofije, na Debelem rtiču, Srminska in Bertoška vpadnica in tako dalje) ter tudi s posebnimi dogodki v Istri (na primer izlitje nafte v Izoli, onesnaženje reke Rižane, nesreča v pristanišču, povečanje nadzora nad nezakonito prodajo živil na javnih površinah). Samostojno je prispevala tudi nekaj pobud s področij zdravstva in boljšega delovanje državne uprave. Sicer bo imel parlamentarni odbor za zdravstvo, ki mu Koprčanka predseduje, v letošnjem letu še posebej veliko dela. Pristojno ministrstvo namreč pripravlja več zakonskih predlogov, ki jih bo v nasled-

EVA
BRANC

njih tednih vložilo tako v javno razpravo kot tudi v zakonodajni postopek. Čakajo jih zahtevne obravnave zakonov o digitalizaciji, o psihoterapiji, o kakovosti, o medicinskih pripomočkih, o skupnem izvedenskem organu ter tudi številnih drugih zakonov. Med njimi so prav tako že vloženi zakoni, ki jih odbor zaenkrat še ni obravnaval.

KLUBA ISTRSKIH POSLANCEV

Felice Žiža v državnem zboru zastopa italijansko narodno skupnost, trenutno teče njegov drugi poslanski mandat, sicer pa je 20 odstotkov polnega delovnega časa zaposlen kot kirurg. Med 2012 in 2018 je bil strokovni direktor Splošne bolnišnice Izola. V zadnjem letu je Žiža pobudnik za ponovno ustanovitev Kluba istrskih poslancev, vendar kot pravi, do tega žal za enkrat še ni prišlo. Bil je pobudnik obiska Univerze na Primorskem ter srečanja z rektorico prof. dr. Klavdijo Kutnar in vsemi dekani fakultet omenejene univerze, ki so ga uresničili konec avgusta lanske leto.

HITRA CESTA BREZ VINJET

»Prav tako sem dal pobudo o ponovni obravnavi možnosti uknitve avtocestne vinjete med Škofijami in Koprom oziroma izvzetju tega dela iz sistema cestninjenja. Po dolgoletnih pogovorih in stikih, ki sem jih imel tudi sam s pristojnimi glede tega vprašanja, ugotavljam, da je to mogoče. To namreč omogoča Osimski sporazum, na podlagi katerega je Republika Italija že leta 1976 (eno leto po podpisu sporazuma) izpeljala ta projekt. Ocenujem, da potrebujemo v tem trenutku zgolj politično voljo, da pride do realizacije,« poslanec razlaga svoje delovanje. Zadnja pobuda, ki jo je Žiža podal v lanskem letu, pa je bilo srečanje z vodji Regionalnega centra RTV Koper-Capodistria tako za programe v slovenskem kot tudi programe v italijanskem jeziku. »Menim, da je to srečanje potrebno realizirati čim prej glede na težko finančno situacijo RTV Slovenija,« še pravi poslanec.

KOORDINACIJA MED OBISKOM DOGODKOV

»Klub istrskih poslancev, ki je bil prvič ustanovljen v mandatu 2018, je dejansko prenehal delovati po menjavi vlade. V tem mandatu ni bil ustanovljen. Vseeno pa obstaja določena mera koordinacije ob obiskih posameznih dogodkov, ki pote-

kajo na območju Istre,« razlaga tudi poslanec Levice, **Matej Tašner Vatovec**, ki v državnem zboru sedi že tretji mandat. Prej je bil raziskovalec na Znanstveno-raziskovalnem središču Univerze na Primorskem, pred tem asistent na Fakulteti za humanistične študije Koper Univerze na Primorskem. Še prej je delovne izkušnje nabiral kot prevajalec in sekretar pri Študentski organizaciji Univerze na Primorskem.

V tem mandatu je Koprčan vložil nekaj vprašanj in pobud, nekatere med njimi so povezane z lokalnim okoljem. Sam izpostavlja pobudo, da se uredi področje hitre ceste med Škofijami in Koprom, ki predvsem v poletnih mesecih povzroča prometne kolapse za lokalno prebivalstvo zaradi tranzitnega prometa. Podal je tudi pobudo, da se vzpostavi avtobusno linijo za dijake GEPŠ Piran, ki se v šolo vozijo iz Kopra. Prav tako je podal tudi nekaj bolj splošnih pobud povezanih z Luko Koper in Pošto Slovenije ter s financiranjem turizma.

»Kot vodja poslanske skupine imam veliko nalog, ki obsegajo koordinacijo dela poslanske skupine s stranko in organizacijo dela poslanske skupine. Prav tako imam kot vodja redne koordinacije z ostalimi poslanskimi skupinami koalicije ter usklajevanja na ravni vladnih projektov,« Tašner Vato-

vec opisuje svoje delo v politiki na državnem nivoju. V novem letu so njegovi načrti usmerjeni predvsem v izvrševanje kolicijske pogodbe, »kjer je več projektov, ki jih moramo realizirati, začeni s konkretnimi ukrepi na področju zdravstva, zaključek prenove sistema plač v javnem sektorju, davčno reformo ter zelo pomembno, dodatne ukrepe na področju zagotavljanja dostopnih stanovanj kot pravice vsakega državljana.«

PREJ PODŽUPAN, ZDAJ SVETOVALEC PREDSEDNICE

V Ljubljano je svoje delovanje preselil tudi **Aleksej Skok**, nekdanji izolski podžupan. Bil je med ustanovitelji enega prvih mladinskih svetov v državi, ki mu je tudi predsedoval, zdaj pa je eden od svetovalcev predsednice republike Nataše Pirc Musar. Skok pojasnjuje, da kot svetovalec predsednice ne deluje kot politik. »Seveda nisem spremenil svojih vrednot in prepričanj, a jih sedaj ne izražam več javno. Moje izkušnje in znanje so predsednici na voljo v nasvetih. Če sem se v svojih lokalnih vlogah vedno držal načela 'kar je dobro za Izolo', moja trenutna vloga od mene zahteva, da sledim načelu 'kar je dobro za državo Slovenijo'. Dobrobit vseh prebivalcev naše države je za nas, zaposlene v Uradu predsednice

Republike Slovenije, na prvem mestu. Skrb za ljudi, ne glede na njihovo politično pripadnost ali svetovnonazorsko prepričanje,« pojasnjuje.

»Kot zaprisežen Primorec seveda skrbim, da je predsednica dobro obveščena o dogajanju v Slovenski Istri in ostalih krajih Primorske kot tudi, da je v regiji, kadar je le mogoče, prisotna na različnih dogodkih. Tako sem deloval v prvem letu njenega mandata in tako bom tudi v prihodnje,« pravi Skok, o razlikah med delovanjem na lokalnem in državnem nivoju pa pravi, da je delovanje na lokalni ravni predvsem zelo praktično in operativno. »Reševati je treba konkretne, vsakodnevne težave občanov in zato so rezultati lahko vidni hitro, prav tako so lahko hitre povratne informacije s terena. Seveda je tudi na lokalnem nivoju treba delovati z mislijo na jutri in na pojutrišnjem, a vendarle je politični vsakdan nekoliko hitrejši,« razlaga in dodaja: »Na moji trenutni funkciji, ki je svetovalne in ne politične narave, je delo predvsem izredno dinamično in zahtevno. Razmisleki so veliko bolj strateški, upoštevati je potrebno številne raznolike interese, videti in razumeti te številne odtenke. Tudi rezultati se zato ne pokažejo takoj, pač pa v daljšem časovnem obdobju.«

JADRAN KLINEC, DIREKTOR UPRAVE RS ZA POMORSTVO

BORIS ŠULIGOJ

Kako daleč je Slovenija od svojega morja

Koliko je slovenska država sploh še pomorska država? Še pred osamosvojitvijo je slovenska država sprejela eno pomembnejših osamosvojitvenih deklaracij - o svoji pomorski naravnosti. Kaj nam je danes še ostalo od te vznesene odločenosti, da bo gradila svoje temelje, svojo strategijo, tudi na premišljenem odnosu do morja ter svoje obmorske lege?

Zelo malo smo uresničili, odgovarja Jadran Klinec, ki je pred dvema mesecema nastopil svoj tretji mandat direktorja Uprave RS za pomorstvo (URSP). Spregovoril je o svojem delu, posebnostih in nalogah državne uprave, ki pooseblja jedro slovenskega pomorstva. **Ste pričakovali, da boste na tej funkciji zdržali toliko časa (dva mandata po pet let in zdaj začenjate tretjega), glede na to, kako pogosto so menjali direktorja URSP pred vašim prevzemom funkcije leta 2013?**

Ravnam se po svojem vodilu, da se nobene naloge ne lotim s prevelikimi pričakovanji. Velikim pričakovanjem pogosto sledijo razočaranja, zato raje nimam pričakovanj.

Toda zadnjih deset let je nastopilo obdobje stabilnosti. To je zagotovo koristilo delovanju uprave za pomorstvo.

Nenehne menjave vodstev v preteklosti so dodobra načele sistem delovanja. V naši državi nismo imeli dovolj dobro sistemsko urejenih nalog naše uprave, zato sem se oprl na sistem delovanja Evropske agencije za pomorsko varnost in nam je v teh letih počasi uspelo zgraditi strokovno podprt sistem in visoko raven nadzora

na morju. Ker vodim tudi koordinacijo sedmih državnih služb na morju (od policije in vojske, civilne zaščite, agencije za okolje ...), opažam, da se direktorji ostalih državnih služb ves čas menjujejo, samo jaz sem ostal.

Je dobro, da se tako hitro menjujejo?

Ni. ker se mora vsak, ki pride na novo, vpeti, razumeti sistem delovanja, spoznati ljudi, se seznaniti z odgovornostmi ... Brez kontinuitete je težje uspešno delati.

Koliko vlad se je zamenjalo v teh desetih letih vašega direktorovanja?

Pet.

Mnogi niso pričakovali, da boste zdržali vse te menjave, čeprav ste imeli nekaj izkušenj s pomorstva za sabo.

Ja, obiskoval sem srednjo pomorsko šolo, smer ladijski strojnik. Pri sedemnajsti letih sem bil tri mesece na ladji Piran, pet let sem plul na ladjah Splošne plovbe (še na ladjah Kranj, Celje in Planica) in prišel do funkcije drugega častnika stroja. Zatem sem se dve leti kot upravitelj stroja zaposlil na mega jahti v lasti velikega italijanskega podjetnika.

Ime lastnika verjetno ne smete izdati.

Ne. Bil je bogat nepremičninski mogotec, ki ga je bilo sram, da ima »samo« 40 metrov dolgo jahto. Zatem sem eno leto delal še pri finski korporaciji Wärtsillä v Trstu in skrbel za servisiranje največjih potniških ladij.

S čim si direktor uprave pridobi največjo avtoriteto?

Z lastnim delom in zgledom. Z znanjem izkušnjami in občutkom za delo z ljudmi. V tujini sem delal z ljudmi različnih starosti,

narodnosti, ver in ras. Podrejeni začnejo spoštovati vodilnega, ko dela z njimi, ko se ne obnaša pokroviteljsko, ampak zaviha rokave in zna opraviti delo. Ko obvladaš delo, ti zaupajo in sodelujejo.

Vemo, da vam primanjkuje uslužbencev za različne funkcije. To lahko povzroči trenja med zaposlenimi.

Zdaj dela v upravi 60 ljudi, takoj bi jih lahko zaposlili vsaj še 20, pa bi komaj kaj razbremenili trenutno zaposlene.

Slovenija želi biti enakopravna članica ostalim pomorskim državam, podpisuje vse meddržavne sporazume in konvencije, izvajanje pa naloži obstoječim službam. Ni zavedanja, da imeti pomorsko državo stane.

Koliko vplivajo na vaše delo napadi na tovrne ladje v Rdečem morju?

Konkretno to ne vpliva na naše delo. Zdaj trpijo pomorščaki. Načrti pretovora se že spreminjajo v pristaniščih, tudi škoda v gospodarstvu že nastaja, ker ladje in tovor zamujajo. Prednost koprskega pristanišča je, da terminalov ne upravlja samo en ladjar, da je pristanišče nevtravno. Če bi pri tej pomorski poti ogrozili tudi plovbo tankerjev, potem bi se nafta močno podražila. nastopila bi resna kriza.

Koliko tankerjev pripluje v Koper in Trst na leto?

V Koper jih pride kakih 170, v Trst pa še kakih 200, večjih. Skoraj ni dneva, da v to morje ne bi priplul vsaj eden, tudi dva na dan.

Kakšna je verjetnost, da se zgodi nesreča?

Po verjetnostnem računu precejšnja, vendar smo z našimi ukrepi, predvsem pa z vzpostavitvijo centra za nadzor prome-

ta in kriznega upravljanja v naši upravi to verjetnost zmanjšali za kakih 70 odstotkov.

Zakaj?

Zaradi nadzora prometa, zaradi vseh naprav, ki jih imamo in stikov z ladjo ter z ostalimi obalnimi državami. Vsaka nesreča je sicer poglavje zase. Na nesrečo nisi nikoli dovolj dobro pripravljen, še posebej na ekološko ne. Naš problem je, da imamo plitvo morje in ogromno gostoto ladijskega prometa. Če bi prišlo do nesreče, bi trpelo vse: turizem, ribištvo, promet, ustaviti bi morali ves ladijski promet v tem okolju.

V primeru velikih nesreč niti Slovenija niti Hrvaška niti Italija nimajo dovolj ladij, opreme in ekip, zato imamo skupne vaje in se pripravljamo na skupne in hitre odzive.

Pred šestimi leti je na Debelem rtiču nasedel manjši tržaški tanker Capodistria.

To je bil zame suhi krst in najbolj travmatična izkušnja s tankerji doslej. Prevažal je gorivo za oskrbo ladij v koprskem pristanišču in je z 200 tonami goriva zaradi napake v navigaciji plul preblizu obale.

Tankerju pri nasedanju ni prebilo trupa.

Imel je enojno dno in po vseh standardih ne bi smel več pluti. Seveda smo se bali, kaj se bo zgodilo, ko ga bodo vlačilci povlekli, odsukali z morskega dna. Vse se je kljub temu dobro izšlo, ker je nasedel na precej »ravnem« dnu. Takoj po nesreči je odplul v Trst in zatem v razrez za staro železo.

Izlitje kurilnega olja v Izoli še zmeraj ni povsem rešeno.

Agencija za okolje še zmeraj izvaja monitoring, dodali so lovilce olja na izpustih, kjer ga je izteklo največ. Čakamo na obilno deževje, da bomo videli, ali morajo imeti v marini še zmeraj zaščitne baraže. Iz izkušenj puščanja iz starih rezervoarjev bencinske črpalke v izolskem ribiškem pristanišču vemo, da je nafta po sanaciji cistern še pet let prihajala v morje, ker se je zemlja prepojila z nafto.

Velike zasluge imate, da ste uspeli speljati preselitev uprave v nove prostore blizu potniškega terminala.

Ko sem prišel na funkcijo, sem ugotovil, da so že več kot deset let vsako leto iz proračuna v proračun prenašali postavko več kot tri milijone evrov za nove prostore. Potem je sledilo uspešno pogajanje s tedanjim županom Borisom Popovičem. Relativno obrtniško območje ob marini se je izkazalo kot najbolj primerno za našo upravo. Boljše lokacije skoraj ne bi mogli dobiti. Začeli smo konec 2014 in načrtovali eno nadstropje višje, vendar nam je Zavod za varstvo kulturne dediščine to preprečil. To nam je vzelo več kot eno leto, ker smo morali načrte spremeniti. Seveda bi bil center za nadzor prometa v višjem nadstropju na še boljši lokaciji. V drugi polovici iste stavbe je prostore kupila tudi pomorska policija, vendar jih še ni uredila.

Vi ste zdaj precej na boljšem.

Ni primerljivo s tistim, kar smo imeli. Imamo dodaten radar, radar za odkrivanje razlitih ogljikovodikov, radar za detekcijo plovil, pa še dostop do policijskega radarja. Z radarji vidimo celoten akvatorij slovenskega morja in čez. Vse smo nadgradili z nadzornimi kamerami. Dobili smo detektor, ki nam kaže, kje je plovilo, ki oddaja klic na pomoč. Nadgradili smo bazne postaje za ladijski sistem za samodejno identifikacijo ladij (AIS). Bolje smo opremljeni s postajami za vremenske pojave. Vse bližje pa smo tudi vzpostaviti izvajanja VTS funkcij.

Kaj je to VTS služba?

Nekaj podobnega kot je pri letalih kontrola zračnega prometa. To je kratica iz angleščine Vessel Traffic Service, torej služba za nadzorni sistem pristaniških uprav. VTS omogoča kontroli plovbe toliko informacij, da lažje predvidimo dogodke, ki bi se lahko zgodili na morju. V tem sistemu lahko neposredno ukazujemo ladji,

kako mora pluti, katero morsko pot mora ubrati, lahko neposredno odredimo odvijanje prometa in se odzivamo na možne nevarne dogodke, če zaznamo nevarnost trčenja, lahko ladjam celo ukazujemo. Tudi na morju so določeni pasovi plovbe in se točno ve, kdo ima prednost, kdo se komu izogiba. Z VTS službo lahko neposredno posegamo v promet na morju. Naši nadzorniki bodo dobili višja pooblastila, kot jih ima posamezen poveljnik ladje, zato morajo biti VTS operaterji primerno usposobljeni in imeti ustrezna pooblastila. Zato so se naši nadzorniki usposabljali v Španiji na dragih in zahtevnih usposabljanjih. Sistem VTS smo predvideli že 2008, danes smo že blizu njegovi uvedbi, a še ne deluje.

V našem morju smo priče zelo intenzivnemu prometu.

V poletnih mesecih se ta intenzivnost močno poveča. Poleg več tisoč trgovskih ladij, ki plujejo v severna pristanišča, imamo vsako leto tudi na tisoče turističnih plovil, ki dnevno križarijo med obalami treh držav. Pred leti so smeli italijanski državljani z manjšimi plovili pluti tudi brez ustreznih zavarovanj in izpitov za voditelje čolnov. Zaradi številnih nesreč in zapletov, do katerih je prihajalo, smo v našem morju začeli tudi od teh italijanskih morjeplovcev zahtevati podobne oblike zavarovanja in usposobljenosti voditeljev čolnov, kot jih imajo naši morjeplovci.

NAJVEČJA SLOVENSKA LADJA JE LAHO.

V slovenski vpisnik čolnov je vpisanih 13.846 čolnov. Še več čolnov so slovenski lastniki vpisali v hrvaški vpisnik čolnov, vendar je podatek zgolj ocena. V slovenskem vpisniku ladij imamo vpisanih le 10 ladij, od tega šest vlačilcev, tri barže in eno potniško ladjo. Najdaljša slovenska potniška ladja je Laho, dolga 32,6 metra.

Pred leti smo govorili, da bomo težko ostali pomorska država brez svojega ladjarja. Je torej Slovenija še pomorska država?

Zgodovina nam pravi, da smo Slovenci vedno bili tudi pomorski narod. Če pa gledam naprej, pa ne vem, če bo to ostalo. Pesti nas namreč veliko pomanjkanje pomorskega kadra, ljudi, ki bi se odločali za pomorski poklic, da bi pridobili status pomorskih častnikov, ki bi v mladih letih pluli, kasneje pa se vključili v delo na kopnem, kjer je delo s pomorskimi izkušnjami zelo cenjeno. Že za zaposlitev v Upravi za pomorstvo je eden od pogojev, da moraš biti častnik krova ali častnik stroja, zato že danes težko dobimo kadre. Toliko bolj za zaposlitev pomorskega inšpektorja, kjer direktiva nalaga, da lahko to funkcijo opravlja zgolj upravitelj stroja ali poveljnik ladje. Tudi za delo na vlačilcih in pomorskih pilotih morajo biti kadri s poveljniškim iz-

pitom in izkušnjami. Brez teh služb pa Luka Koper ne bi mogla delovati. Tega v nekaterih državnih organih ne razumejo dovolj. Morajo opraviti pomorsko šolo in potem določen čas prakse na ladji, da lahko pridobijo vsaj naziv častnika. Pred dvema letoma smo uspeli vzpostaviti stik z odgovornimi predstavniki nemškega ladjarja Bernhard Schultze, ki ima več kot 650 ladij in izvajajo program za kadete. Ogleдали so si našo pomorsko srednjo šolo in fakulteto ter naše programe usposabljanja, zato se lahko mladi odločajo, na katere ladje gredo na prakso. Seveda pa imajo tudi strog kriterij izbora.

Poklic pomorščakov ni več tako privlačen, kot je bil pred desetletji.

Vsem dijakom svetujem, naj gredo že po srednji šoli na prakso, da sploh vidijo, če je ta svet zanje, ker to ni enostaven svet in enostavno delo. Mnogi gredo najprej študirat, po treh letih študija gredo po opravljenem magistrskem študiju prvič na ladjo in morajo začeti kot navadni mornarji, najbolj umazana dela. Tak preskok potem sproža pri njih stiske in konflikte.

Zaradi tega je tudi na ladjah po svetu vse več »instant« kapitanov, ki zelo hitro napredujejo in pridejo prehitro do visokih in odgovornih funkcij na ladji. So bolj ekonomski ali administratorji kot navigatorji. Logično je, da morajo zato v pristaniških mestih vse bolj krepiti obalne centre za nadzor in upravljanje prometa.

ŠTEVILO POMORŠČAKOV V SLOVENIJI

V Sloveniji je 1336 imetnikov pomorske knjižice, to pomeni tistih, ki zdaj ali so v preteklosti pluli na trgovskih ladjah in knjižico vsaj enkrat obnovili. V 60 letih je na Fakulteti za pomorstvo in promet na pomorskih smereh diplomiralo 2275 diplomantov (strojništva ali navtike). Imetnikov izdanih potrdil za upravljanje čolnov je več kot 140.000.

Katere so največje napake začetnih voditelje čolnov na morju?

Najpogostejše ne spoštujejo pravil o izogibanju trčenju na morju in plujejo preblizu obale. Največkrat se ne seznanijo s predpisi držav, v katerih plujejo. Pogosto podcenjujejo vreme in prepozno zaznajo, da se bliža neurje. Ob slabem vremenu in v kriznih situacijah pa so najpomembnejše izkušnje, ki jih moraš imeti. Šele, ko greš na morje, se kališ kot pomorščak.

Ena od hvalevrednih ukrepov vaše uprave je, da ste pred približno 12 leti začeli označevati priobalni pas, namenjen izključno kopalcem tudi na neuradnih plažah. S tem pa ste močno zmanjšali možnost, da bi čolni povozili kopalce.

To je bil res dober ukrep. Prej je to veljalo v teoriji, v praksi pa so ga mnogi kršili. Opažamo pozitivne odzive kopalcev in morjeplovcev, ki sicer nergajo, češ, da ponekod nimajo dostopa do obale, vendar so tudi koridorji. Vsekakor je bolje delovati preventivno.

Lani sta še posebej izstopali nesreči dveh ladij, ki ju je utrgalo s priveza v Luki Koper in so službe v zadnjem trenutku preprečile najhujše.

Ena od velikih kontejnerskih ladij je trčila v vlačilec in ga poškodovala, pa tudi ob morsko dno. Impresivno je bilo, kako se je s krmilom zarila v železobeton, kot bi zarežala z nožem v maslo, tako na lahko je krmilo razrezalo železno mrežo. Čeprav smo pričakovali neurje in sprejeli ukrepe, odredili več priveznih vrvi, vsi bil v pripravljenosti, vendar take sile še nismo doživeli. Pričakovali smo običajno tramontano, ki pa to ni bila. Namesto, da bi nevihtne celice ob prihodu nad morje slabile kot vedno doslej, so se krepile. Udarile so z orkansko močjo in niti okrepljeni privezi niso vzdržali. Kasneje smo dodali obvezno privezovanje z dodatnimi vrvmi na morju.

Ladje vse bolj onesnažujejo morje. Odplak sicer ne izpuščajo v teritorialna morja, jih pa zato na odprtem.

Jih izpustijo, vendar imajo zdaj vse ladje lastne čistilne naprave, ki so predpisane že več kot 20 let. Te naprave imajo posebne filtre. V pristaniščih pa so ljudje bolj občutljivi na izpušne pline in hrup.

Tudi gorivo ima bistveno nižjo vsebnost žvepla, izgorevanja so boljša. Uporabljati morajo bistveno čistejša goriva. Zdaj je mogoče slediti vsaki ladji, kaj izpušča v morje in pomorščaki vedo, da so kazni lahko zelo visoke. Njihovo plutje nadzirajo z radarji in droni. Mis-

lim, da se ladjarjem ne izplača spuščati in onesnaževati morja.

MINIMALNE KAZNI ZA PREKRŠKE VELIKIH LADIJ
Kazni za onesnaženje morje ali zraka, prekoračitev predpisane hitrosti v pristaniškem akvatoriju, kršitev režima plovbe skozi shemo ločene plovbe - znašajo minimalno 4600 evrov, za prekoračeno vsebnost žvepla v gorivu - 12.120 evrov, za vožnjo preblizu obale - 2.200 evrov, za nedelovanje AIS in radijske službe - 4800 evrov.

Še pred 10 leti je v Luko priplulo 2600 ladij na leto, zdaj jih kakih 1600.

Mi beležimo od 1800 do 2000 velikih ladij. Res jih je manj, vendar so večje. Zdaj lahko ob prvi pomol privežejo kontejnersko ladjo, ki meri največ kakih 350 metrov, vendar že razmišljajo, da bi vplule še večje, take, ki merijo do 400 metrov. Problem pri tako velikih ladjah ni dolžina ali ugrez, ampak višina, ter kaj bi se zgodilo v primeru nesreče, ko bi ladjo utrgalo s priveza in bi s poveljniškim mostom zadela roko dvigala. Posledice bi bile prehude. Ne vem, če bi lahko tvegali. Predlog še preučujemo.

Bi lahko Upravo RS za pomorstvo vodili uradniki iz Ljubljane?

Gradbišča se ne da voditi iz pisarne. Že direktorat za pomorstvo bi bilo bolje, če bi bil ob morju, ker bi drugače čutili poslanstvo do svojega dela. Če živiš s tem, drugače vidiš probleme, si vpet vanje, jih razumeš in upoštevaš, lažje si predstavljaš, kaj moraš narediti za zaščito okolja ali učinkovito upravljanje. Če si v pisarni, daleč od konkretnih problemov, ti več kot pol informacij zbeži, ne izveš zanje, lahko se usmeriš v le del problema, širše slike ne dobiš. Četudi bi imeli direktorat v Kopru, bi bil verjetno bolj učinkovit, ampak na koncu je vse odvisno od človeka. Vedno se vračam na začetek samostojne države in resolucije o pomorski naravnosti slovenske države. Temeljni dokument države in kaj se je od njega uresničilo.

No, kaj se je?

Zelo malo. V Upravi RS za pomorstvo smo dobili nove prostore in vzpostavili nadzorni center. VTS še ni vzpostavljen. Luka se razvija, ladjarja ni več, ribištva je bistveno manj, za pomorsko šolo se trudimo, da ostane. Pomorska infrastruktura se ne izkorišča (ladjedelnica Izola, skladišča soli ...), nimamo dovolj obale, že zato bi morala biti bolje urejena.

Če bi država upoštevala in razumela pomorsko resolucijo, bi verjetno brez velikih pomišljanj zaposlili še manjkajoči kader, ker je to temelj, ki utrjuje pomorstvo.

Problem je v tem, da je morje še zmeraj predalet od Ljubljane. Spomnijo se ga le, ko se nekaj zgodi v Luki in poleti, ko je čas za kopanje.

Le attività della CAN costiera

ANNO NUOVO- RILANCIATE IMMEDIATAMENTE LE ATTIVITA' POLITICHE

Sin dalle prime settimane di gennaio il deputato della CNI al parlamento di Lubiana, Felice Žiža, ha ripreso le consultazioni nei vari settori per rilanciare il lavoro già impostato nel 2023. Nell'anno appena iniziato resteranno in primo piano le scuole. »Desidero ringraziare la CAN Costiera, i consulenti pedagogici, i presidi degli istituti italiani e la prof.essa Nives Antoni- nič Zudič dell'Università del Litorale, sempre inclusa nelle nostre consultazioni, per il prezioso sostegno che danno al mio lavoro in parlamento nel comparto istruzione. Ormai da un anno, quasi ogni mese, il guppo di lavoro si riunisce per esaminare la situazione delle scuole, che per la CNI sono di primaria importanza. Si cerca di approfondire ogni volta 3 o 4 temi d'attualità, procedere ad uno scambio d'informazioni

VISITA DEL CONSIGLIO DI STATO E REGIONALIZZAZIONE- PER LA CNI POSIZIONI IMMUTATE

Una delegazione del Consiglio di Stato, guidata dal presidente Marko Lotrič, ha fatto visita al capodistriano. Ha conferito con i dirigenti dei quattro comuni costieri sui problemi più scottanti in regione, come l'approvvigionamento idrico, i collegamenti stradali e la pianificazione territoriale. Lotrič ha descritto i colloqui con i rappresentanti dei comuni di Pirano, Isola, Capodistria e Ancarano come estremamente incoraggianti, perché esistono chiare visioni unitarie sui passi da intraprendere. Tra i temi toccati ancora la costituzione delle province, avviata ma non approvata nella passata legislatura. Il numero delle future amministrazioni regionali non viene ancora toccato, ma ci si concentra sulle competenze. Il primo cittadi-

completo per avere un quadro preciso delle necessità e delle difficoltà, raccogliendo ancora le comunicazioni dei ministeri competenti. Nell'ultima riunione abbiamo discusso in primo luogo del riconoscimento dei diplomi ottenuti dai docenti in Italia. Lo stesso problema interessa gli insegnanti della Comunità nazionale slovena in Italia, che hanno studiato in Slovenia. E pertanto si auspica iniziative comuni per giungere alle verifiche e al riconoscimento delle lauree. Si sono svolti vari incontri anche a livello governativo in occasione di colloqui tra i ministri dell'istruzione e dell'università di Italia e Slovenia, dove l'annoso problema delle equipollenze, come si diceva un tempo, è stato toccato. Abbiamo anche la collaborazione delle rappresentanze diplomatiche dei due stati. È stata creata una rete per la raccolta di dati sui problemi che i nostri insegnanti laureati all'estero incontrano quando rientrano in Patria. Nuovi colloqui tra i dicasteri sono in programma nelle prossime settimane. Urgerebbe arrivare ad un accordo tra Slovenia e Italia, del resto già indicato nel memorandum d'intesa del 1992» ha rilevato il dott. Žiža. Sempre restando in tema di scuole, il parlamen-

to di Capodistria, Aleš Bržan, ha ricordato che già negli anni scorsi la fascia costiera aveva chiesto per l'Istria una provincia a statuto speciale, vista la presenza della CNI e le numerose altre peculiarità. I massimi esponenti del Consiglio di stato non hanno incontrato la Comunità nazionale italiana. In merito alla regionalizzazione, però, la posizione di quest'ultima rimane invariata. Sia il deputato, Felice Žiža, sia il presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani, hanno ribadito che sarà chiesta nuovamente una provincia autonoma, che porti il nome di Istria e

che inglobi soltanto i quattro comuni costieri, con il pieno rispetto della soggettività politica della componente italiana. In altre occasioni il presidente Lotrič aveva assicurato che la regionalizzazione avrebbe tenuto conto di questa particolarità, già contemplata nella precedente proposta di legge, poi non passata alla Camera di stato.

ODONIMI CONTESTATI- LA COMMISSIONE PER LE NAZIONALITA' DI CAPODISTRIA INTERVIENE

Serve un'azione politica per chiarire la questione delle tabelle con gli odonimi antichi capodistriani, esposte in città e ora contestate per i loro contenuti. Autorizzate dall'Ente per la tutela del patrimonio culturale, dopo accurati studi e verifiche, contengono denominazioni di vie e piazze in vigore agli inizi del secolo scorso, ancora sotto la giurisdizione austro-ungarica, quindi prima che le ideologie potesse-

ro dettare quale personaggio o evento celebrare. Si era optato per la cosiddetta »Lista Martissa«, dove i nomi di vie, piazze e calli erano riportate soltanto in italiano e questi erano entrati nella parlata quotidiana degli autoctoni. Quando sembrava che il progetto, di rilievo anche per la promozione turistica che non si è spinto sino alla sostituzione degli odonimi in vigore, fosse decollato è arrivata la doccia fredda. Su segnalazione del Convento francescano in Sant'Anna, che aveva respinto il posizionamento di una nuova tabella con odonimi tipici sul suo muro di cinta, è stata aperta un'inchiesta dell'Ispettorato del Ministero per la cultura. Avendo rilevato il mancato rispetto della lingua slovena, è stato stabilito che entro maggio le scritte

siano modificate in bilingui oppure rimosse. Il Comune di Capodistria si è detto contrario al provvedimento, ma rischia forti multe se non ubbidirà. Il termine ultimo è fissato in maggio e quindi vi è ancora un certo spazio di manovra. Serve, però, un'azione politica- ha stabilito la Commissione per la nazionalità italiana di Capodistria, guidata da Alberto Scheriani, che si è riunita congiuntamente con quella per la toponomastica. Agli sforzi parteciperà anche il deputato, Felice Žiža, che si adopererà per colloqui diretti con la ministro della cultura, Asta Vrečko.

VISITA DEL DIRETTORE PETJE ALLA CAN COSTIERA

Agli inizi di gennaio il governo sloveno ha nominato il nuovo facente funzioni di direttore dell'Ufficio per le nazionalità. La scelta è caduta su Rok Petje. Può vantare un master in Economia e Scienze Aziendali nel campo della gestione strategica e dei progetti, ha una vasta esperienza nella pianificazione e implementazione di progetti a livello locale, regionale e internazionale. Negli anni precedenti ha contribuito attivamente allo sviluppo regionale del Pomurje. Recentemente ha lavorato ai piani di sviluppo della comunità rom, nell'ambito dell'agenzia di sviluppo regionale, dove è stato istituito un apposito ufficio che coordina gli interventi soprattutto nel Comune di Murska Sobota. In precedenza ha lavorato a Lendava, dove è stato direttore dell'Ente per il turismo e lo sviluppo e coordinatore di progetti nel Comune di Lendava. Durante questo periodo ha acquisito una visione approfondita della situazione e delle sfide affrontate dalla comunità nazionale ungherese. Ha realizzato numerosi progetti dei programmi transfrontalieri tra Slovenia e Ungheria. Tra i suoi primi impegni istituzionali vi è stata una visita alla CAN Costiera. Accompagnato da Stane Baluh e da Vesna Kalčič, Petje ha avuto modo di apprendere il funzionamento della CNI in Slovenia e di conoscere il personale della CAN Costiera. Il Presidente, Alberto Scheriani ha esposto le questioni prioritarie della CNI e ha ricordato la costante e proficua collaborazione tra l'Ufficio governativo e la CAN Costiera. Tra i vari punti discussi, il bilinguismo, la base economica, la ristrutturazione di Palazzo Tarsia e i fondi stanziati dai vari Ministeri e destinati alle attività della CNI.

OMISSIONI NELLE COMUNICAZIONI BILINGUI DELLA PUBBLICA AMMINISTRAZIONE

Nell'ambito delle modifiche alle norme sull'assicurazione sanitaria obbligatoria, il competente Istituto nazionale ha emesso in gennaio i nuovi decreti sugli obblighi e i diritti degli assicurati. Come noto viene cancellata l'assicurazione facoltativa e sostituita da una detrazione obbligatoria e automatica da salari e pensioni, pari a 35 euro. Nell'emettere i relativi decreti sono state nuovamente violate le norme sul bilinguismo. Come fatto presente pubblicamente da alcuni connazionali, al loro indirizzo è giunta soltanto

una comunicazione in sloveno. Al caso si sono interessate le istituzioni della CNI. Come sottolineato dal presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani, si tratta di un'evidente violazione della costituzione e delle norme vigenti. «Assieme al deputato Felice Žiža, si è intervenuti con una lettera di protesta all'Istituto, nazionale per la sanità, rilevando che si ripetono ciclicamente le omissioni delle norme sul bilinguismo ogniquale volta vi siano novità amministrative. Con una missiva sarà informato anche il governo e

si chiederà che si ponga rimedio a simili prassi. Tanto più che nei giorni scorsi altre negazioni del bilinguismo sono state registrate negli uffici delle imposte. Siamo intervenuti anche lì, ma torno a ripetere che queste cose non sono corrette, non sono conformi alle leggi e agli statuti comunali, ma soprattutto sono in palese contrasto con l'articolo 11 della Costituzione slovena, che indica le lingue slovena ed italiana come paritetiche nei territori nazionalmente misti» ha dichiarato ancora Scheriani.

BASE ECONOMICA CNI- DIBATTITO IN PARLAMENTO

La Commissione parlamentare per gli sloveni nel mondo ha esaminato le iniziative per favorire le attività economiche delle Comunità slovene nei Paesi contermini. Il dicastero per la coesione europea ha ricordato gli sforzi già profusi dal governo in questo campo, rilevando che sono in cantiere nuovi provvedimenti per gli anni futuri. Circa gli aiuti offerti per la base economica degli italiani e degli ungheresi che vivono in Slovenia è stato ribadito che nel prossimo quadriennio, che scatta nel 2025, i mezzi

a disposizione della CNI saliranno dai 300 mila ai 500 mila euro annui. Serviranno per stimolare le attività imprenditoriali e pervenire ad uno sviluppo più armonico delle zone dove vivono le minoranze autoctone. Toccata anche la collaborazione bilaterale per creare una base economica delle etnie. Dopo l'accordo già firmato in proposito da Slovenia e Ungheria, che in ogni caso stenta a decollare, bisognerà pensare a un analogo strumento tra Slovenia e Italia. Il deputato della CNI al Parlamento sloveno,

Felice Žiža, da qualche tempo impegnato in questo settore dei rapporti tra Roma e Lubiana, ha rilevato che sono in ballo diversi milioni di euro da destinare all'imprenditoria. Gli interventi sarebbero bilaterali, quindi richiederebbero ai due stati lo stanziamento della stessa somma. Inoltre andrebbe sancito che i finanziamenti dalle casse statali rimangono nei rispettivi territori nazionali- quelli italiani in Friuli Venezia Giulia per le istituzioni slovene e quelli sloveni nella fascia costiera, dove risiedono gli italiani.

NOVA TOYOTA C-HR

HYBRID ELECTRIC
ALI PLUG-IN HYBRID

VSAKA IZBIRA ŠTEJE

DO **10** LET JAMSTVA

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota C-HR Hybrid: od 4,7 do 5,1 l/100 km in emisije CO₂: od 105 do 116 g/km. Emisijska stopnja: za 2,0 hibrid EURO 6 AP in za 1,8 hibrid EURO 6 AM. Emisije NOx: od 0,0036 g/km do 0,0049. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih servisih na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščenih prodajno-servisnih Toyota trgovskih mrežah. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 185.000 km). Slika je simbolična. Več na www.toyota.si.

AVTO CENTER JEREB 051/233-101, 051/682-666

Tadej Golob, pisatelj

Najprej je igral nogomet, potem je bil študent novinarstva in šel med alpiniste, postal športni novinar na televiziji, nato je pisal zelo dobre intervjuje za Playboy. Ko je nehal izhajati, tako kot večina dobrih revij na Slovenskem, si je Tadej Golob moral poiskati nekaj, od česar bodo živeli. Vmes je napisal že prvo knjigo o odpravi na Everest, pa biografije, prva je bila o Petru Vilfanu, potem pa je začel pisati kriminalke. Lansko leto je izdal že šesto in postal najboljše prodajani pisec kriminalk pri nas, je tudi med največkrat izposojanimi v obalnih knjižnicah. Zdaj od pisanja lahko živi.

Pišete se tako kot predsednik vlade. Sta si v sorodu?
Ne.
Ste kdaj raziskovali?
Ne, nisem, ampak Golobov nas je kar velika jata.
Od kod ste doma?
Mama je iz Maribora, oče iz SveteTrojice, našla sta se nekje na pol poti. Očetova babica je bila menda služkinja v Budimpešti pri neki judovski družini, vrnila se je noseča in nikoli ni povedala s kom.

Spoznala sem vas kot radovednega človeka, ki ga vse zanima. Brez teh dveh lastnosti ni mogoče biti dober novinar. Vas je kdaj mikalo, da bi raziskali družinsko deblo?
Pred kratkim me je sorodnik, bratranec, ki ga prej nisem poznal, tudi vprašal, če sem kdaj raziskoval poreklo svojega deda. Vedel sem, da se je babica poročila z dedkom, ki so ga kot mnoge druge iz Maribora leta '43 vpoklicali na rusko fronto, kjer je mesec dni kasneje umrl in svoje hčere, moje mame, ni nikoli videl. Pisal sem na nemški urad, ki se ukvarja s tem, da bi izvedel, kje je pokopan. Poslali so mi njegovo osmrtnico, kjer

piše, da je grob neznan. Nekaj časa sem razmišljal, da bi o tem napisal knjigo, pa se tega še nisem lotil. Ne vem, ali bi se znal prestaviti v glave ljudi tistega časa.
Ste gimnazijo končali v Mariboru?
Ja, in potem sem razmišljal, da bi se vpisal na VEKŠ, pa se na koncu nisem, ker sem vedel, da bom tako ostal v Mariboru in

pravega študentskega življenja ne bom niti izkusil. V Ljubljani sem vpisal novinarstvo, ker sem se zmotil v učilnici, hotel sem namreč vpisati politologijo, do katere sicer nisem imel nobene afinitete. Preprosto, hotel sem od doma.
Ste kdaj obžalovali odločitev, da ste zapustili Maribor?
Ne. Obžalovati karkoli za nazaj je neumno, ker ne moreš popraviti. Priznal bom, čeprav kot Mariborčan ne bi smel, Ljubljana mi je všeč.
Kakšna je bila takrat Ljubljana?
Takrat, v '87 in še kar nekaj časa, je bila Ljubljana meglena. Stanoval sem v študentskem domu za Bežigradom, imeli smo telovadbo na ekonomski fakulteti v sosedstvu. Neke noči nisem našel domov, tako gosta megla je bila in ob desetih zvečer ni bilo nikjer nikogar.
Ko ste študirali novinarstvo, ste že začeli delati kot novinar na TV?
Tja sem šel na povabilo Marjana Laha, s katerim sva se srečala v pisarni moje profesorice Mance Košir, in potem nekaj časa nosil kasete med nadstropji.
Vsi, ki smo bili kdaj na televiziji, z nostalgijo spremljamo trenutno dogajanje. Ugotavljam, da večina ne dela z veseljem in strastjo, vsaj vidi se ne. Hodijo samo v službo.
Pri športu je bilo drugače, v športu smo bili in verjamem, da so še, zanesenjaki. Drugo zamero imam do televizije. Nobene možnosti izobraževanja ni bilo.
O mediju?
Ja, o mediju. Pred kamero, bral sem športna poročila, pred kamero sem stopil brez vaje, brez kakršnegakoli treninga. Pred tem sem opravil samo govorne vaje pri Ajdi Kalan, ki je poskušala odpraviti ozke štajerske oje. Potem veš, zakaj nočem gledat svojih starih posnetkov.

Dve leti sem porabil za to, da sem sam ugotovil, da to ni zame.
Kakšno je vaše mnenje o kakovosti televizijskega poročanja in informativnega programa?
Ne glede na kritike, ki jih je deležna, je TV Slovenija korak pred drugimi. V resne vsebine ne mešajo tračev in rumene estrade, kar daje programu resnost, zaradi katere mu verjamem. Nekaj časa se je zdelo, da bo nacionalka sledila komercialnim televizijam, da bo popustila trendom, zahtevam po čim večji gledanosti. Zdaj se mi zdi, da se dogaja prav nasprotno, da komercialke pri informativnem programu posnemajo nacionalko.
Veliko škodo je, po mojem, naredil tudi koncept uravnoteženosti.
To je najbolj bedast koncept: povabiš dva pametna in dva kretena, da bi dobil uravnoteženo povprečno mnenje.
Zdaj je TV tudi brez denarja, brez dobre TV pa se ne da delati, to je tehnični medij.
Vsi, ne glede na to, kdo je na oblasti, se otepajo tega, da bi izenačili RTV prispevek z inflacijo. Bojijo se revolta ljudi, ki pa ne vedo, (kot ne vejo marsičesa), da je televizija najpomembnejša kulturna institucija v tej državi. Seveda se zdi tistim, ki gledajo resničnostne šove, popolnoma nepotrebna in se zgrozijo ob misli, da bi morali zanjo plačevati dva evra več. Mislim, da ta odnos do televizije kaže na enega temeljnih problemov naše in katerekoli demokracije.Tisti, ki so na oblasti, tekmujejo za pozornost nekega povprečja in bolj ali manj nam ti povprečneži tudi krojijo usodo.
Televizija bo sicer dobila nekaj sredstev, ni pa to dolgoročna rešitev, kar pa je sicer problem vseh oblasti. Zanima jih, kaj je dobro za nas, ne pa, kaj je dobro za ljudi.
Narcisizem politikov me vedno znova preseneča. Pisatelj sem, pišem knjige, vsako svoje pojavljanje na televiziji jemljem kot blagodat, reklamo. Ljudje te poznajo, če se pojaviš pred kamerami, in če te poznajo, kupujejo tvoje knjige, ampak kot pisatelj težko dobiš svoji dve minuti televizijskega prostora, naša edina estrada so politiki, pa mogoče najuspešnejši športniki in ti prvi so zelo občutljivi na to, kako jih predstavljajo. Večina med njimi ne bi nikoli prišla na televizijo, če ne bi bili politiki.
Moj prvi spomin na vas je Playboy in vaši izvrstni intervjuji, taki kot intervjuji morajo biti, zato sem ga tudi kupovala, ne zaradi fotografij golih deklet, ki so bile takrat zaščitni znak revije.
Ko sem zaslužil možnost, da bi lahko delal intervjuje pri Playboyu, sem spoznal, da bi to lahko bilo uresničenje mojih novinarskih sanj. Nisem bil reden bralec ameriškega Playboya, vsake toliko sem ga dobil v roke in prebral intervjuje, no, tudi fotografije golih žensk sem pogledal. Spomnim se, da je bil moj prvi intervju za Playboy intervju z Bojanom Križajem, potem sem jih naredil še veliko, od Milene Zupančič do Zorana Jan-

BOJANA LESKOVAR

koviča, ki sem ga vprašal, če misli, da bo ob izidu revije še šef uprave Mercatorja. To je bilo v času prve Janševe vlade. Rekel je, da bo. Pa ni bil.
Če zdaj berete te intervjuje, si kdaj rečete, uf, tole vprašanje sem pa zamudil. Dobra iztočnica je bila.
Ja, to se je tudi meni dogajalo. Kako sem delal intervjuje? Prebral sem vse od prej in nadaljeval tam, kjer so drugi novinarji nehali. Sprva na svoje intervjuje nisem gledal kot na nekaj posebnega, zdeli so se mi taki kot vsi drugi. Zdaj se mi zdijo boljši, kot so se mi zdeli takrat: so v redu!
A je to neka logična pot, da novinar dela najprej prispevke, potem intervjuje in tako, kot pravijo južnjaki, »spečeš zanat«.
Potem greš v pisateljske vode ... Kaj vas je zvalo med pisatelje?
Ja, to je logična pot, ena od možnih poti, ker se kot novinar naučiš pisati. Vsak mesec sem napisal med 80.000 in 100.000 znakov. Moraš se naučiti pisati tako, da se ljudje lahko prebijejo skozi tvoj tekst, da je razumljivo, da jim ni dolgčas. Ni dovolj napisati obsežnega, dolgega članka, ampak doseči, da ga ljudje preberejo. Ko sem delal na televiziji (pustimo, da za to nisem bil taletniran), sem intervjuval smučarske skakalce. In razmišljal: pogovarjam se z vse mlajšimi, intervjuvam zmeraj mlajše. Takrat sem bil že sam aktiven športnik ..., namesto da bi drugi mene ..., podoben občutek sem imel tudi pri pisanju. Kot novinar sem pisal o pisateljih, ne prav pogosto, ampak vendarle ... Kot osnovnošolec, srednjošolec, pa tudi študent sem ogromno bral, občudoval sem pisatelje,'kako lahko toliko napišejo'. Ko sem šel z odpravo na Mont Everest, so se spraševali, kdo bo o tem napisal knjigo. Dvignil sem roko in pisal že med samo odpravo, do prihoda v bazni tabor, potem je bila gora nad menoj previsoka, prevelika. Knjigo smo izdali še isto leto.
Katerega leta?
Leto 2000. 9. oktobra smo bili še zadnji trije na vrhu, novembra smo se vrnili in decembra je bila knjiga stiskana.

Hitro pišete?

Ja, hitro, tega se naučiš kot novinar. Knjiga je imela vse napake, ki jih lahko naredi začetnik, pa tudi poglavja, za katera so mi ljudje čestitali in so mi še danes všeč. Spodbuda, da sem se lotil biografij. Prva je bila o košarkarju Petru Vilfanu. Srečo sem imel, ker je zelo artikuliran človek. Knjiga se mi zdi še danes dobra.

A je biografija še najbolj podobna novinarskemu raziskovanju?

Sam jo dojemam kot nekakšen hibrid med novinarstvom in literaturo.

Zanimivo je, da je bila vaša biografija med prvimi, če ne celo prva. Danes je to zelo popularen žanr.

Mogoče. Tudi sam se ne spominim nobene prej.

Brala sem jo, Vilfan se mi je zdel eden od pametnejših športnikov...

... bolj kot večina športnikov.

Kdo pa je lahko dober športnik?

Na šport nimam nekih romantičnih pogledov. Najprej je genski zapis, od katerega je marsikaj odvisno, a ti prešprintaš 100 metrov v takem in takem času ali ne in tu je selekcija huda. Mnogo nas je, ki bi radi bili dobri športniki, pa v to vrsto nismo mogli. Tako, da je šport zame super trening za soočanje s frustracijami. V vsem, karkoli v življenju počneš, boš prej ali slej dobil svojo porcijo frustracij. Pri športu pa zanesljivo.

To pa morate razložiti!

V srednji šoli sem bil nor na nogomet. Spomnim se svetovnega prvenstva v Španiji leta '82. Vse tekme sem gledal in vprašal sem se, zakaj sploh živim, če ne bom profesionalni nogometaš. Vpisal sem se v nogometni klub Branik v Mariboru, pri 16-letih je bila to ena mojih prvih samostojnih odločitev v življenju. Treniral sem eno leto

in prišel v prvo selekcijo. Potem pa se je pojavila kratkovidnost. Domnevam, da zaradi branja, takrat sem bral po 400 strani na noč. Zadnjo tekmo sem igral na Ptuju neodločeno in se nismo uvrstili naprej. Še pred tekmo sem se odločil, da bom nehal, če se ne uvrstimo, brez večje škode za nogomet. Prepočasen sem bil. **In ste začeli plezati?** Od nekdaj se mi je zdelo, da bi bilo to lahko zanimivo, ampak se mi je zdelo, da me je strah višine. Če te je strah višine, potem pač ne moreš plezati. V Ljubljani sem se vpisal v alpinistični klub in sčasoma ugotovil, da se mi je to, da me je strah višine, samo zdelo. Nič bolj kot druge. **V kateri šport ste usmerili otroka?** Sina sem vprašal, ali bi ga zanimal nogomet. Rekel je, da bi poskusil in moralo je

miniti sedem let, da si je priznal, da ga pravzaprav ne zanima. Hči je opravila osnovno baletno šolo in zdaj z menoj hodi turno smučat. Sem ju pa odvrčal od alpinizma. **Zakaj?** Ker je nevaren! **A je to najbolj nevaren šport?** Prav gotovo med najnevarnejšimi. **Zakaj?** Ker v alpinizmu ni vse odvisno od tebe. Obstajajo nevarnosti, na katere nimaš vpliva, in če imaš tisti dan smolo, gre lahko kaj hudo narobe. **Z vašimi knjigami sem se malo seznanila, kaj pomeni biti alpinist. A so ljudje, ko se zgodi nesreča, premalo pripravljeni, premalo previdni, ne znajo predvideti, kaj se jim lahko zgodi?** Tudi to, ampak stvar je sama po sebi nevarna. Mi, alpinisti delimo nevarnosti na objektivne – tiste, na katere ne moreš vplivati in na subjektivne. Recimo seraki,

fijami, naredi kot pisatelj nekaj resnega.

Potem pa se lotite kriminalke...

Več vzrokov je, zakaj sem se lotil pisanja kriminalke. Med pisatelji so se mi vedno zdeli največji frajeri tisti, ki pišejo kriminalke, recimo Arthur Conana Doyle, pa Agatha Christie, modernejših niti nisem bral. Drugi razlog, ki sem ga uporabil kot neke vrste izgovor, je bil, da sem tiste prejšnje knjige tako slabo prodajal, da od tega absolutno ne bi mogel živeti. Za slovenske razmere sicer dobro, ampak premalo. Takrat, 2016, sem dobil odpoved pri Playboyu, ki je kmalu za tem nehal izhajati in moral sem najti nekaj, od česar bomo lahko živeli.

Kako začneš pisati kriminalko? Si najprej izmisliš zgodbo ali like?

Ne vem, kaj je bil prej. Najbrž osnovni zaplet in seveda že vsi vpleteni vanj. Osnovne like sem si izmislil tako, da sem jih naslonil, ampak res samo rahlo naslonil na like resničnih ljudi, ki sem jih poznal. Še nadalje sem se v Jezeru ukvarjal z vprašanjem, ali bosta Taras in Tanja uresničila svoje latentne simpatije. Ko sem se lotil kriminalke, sem vedel, da ena ne bo dovolj, vsaj tri bom moral napisati, da bo kdo v Sloveniji opazil, kaj počnem. Zdaj je izšla šesta, pa se še nisem naveličal.

Ta, šesta, je zame najboljša.

To zelo rad slišim, ker mislim, da mi je res uspela. Velik uspeh je že to, da se me ljudje še niso naveličali.

V kriminalki je najbolj pomembno to, da verjamemo tistemu, kar se dogaja. A se vam kdaj zgodi, da nekaj napišete, preberete, pa rečete, temu pa ne bi verjel?

Ogromnokrat preberem za sabo in tisto, kar se mi zdi slabo, izločim. Vedno manj se bojim, da mi bralci ne bi verjeli, ker sem spoznal, da je realnost

hujša od vseh pisateljskih domišljij. V Komi sem Tarasu 'posodil' svoje diagnoze – devetkrat zlomljeno hrbtenico. Tega si ne bi upal izmisliti. Poleg tega sem eno leto delal preko javne agencije za knjigo v v zaporu v Celju. Opravka sem imel z ljudmi, ki so imeli take zgodbe, da mi res ne bi nihče verjel, če bi jih zapisal

A jih boste kdaj?

Saj jih vsake toliko že zdaj uporabim.

Koliko vas je v Tarasu?

Veliko, čeprav Taras seveda nisem jaz. Vedel sem, da mora biti glavni lik na nek način poškodovan, frustriran in Taras je bil. Odraščal je v rejniški družini, lotil se je alpinizma, ko je bil na vrhuncu, je moral zaradi drugih okoliščin s tem prekiniti. Vse to bi v meni povzročilo zelo hude frustracije, podobna sva si po odzivih na domnevne situacije.

Ali je to lažje narediti skozi literaturo?

Ja, ker lahko svoje frustracije obesiš komu drugemu. Sem pa opazil nekaj drugega. Ne samo, da je Taras v marsičem podoben meni, tudi sam čedalje bolj postajam podoben njemu, vedno manj se mi da govoriti.

Vaše knjige se veliko dogajajo v hribih, ker je to okolje, ki ga zelo dobro poznate?

Za Oj, Triglav moj dom je bila sprožilec nesreča, ki se je zares zgodila na Triglavu pred kakšnimi tremi leti, dodal sem še truplo in umor, ki ga seveda ni bilo.

A se je/bo kdaj kakšna kriminalka zgodila ob morju, saj te lahko kdo potisne v morje, z ladje, z obale, lahko je zanimivo?

Bo treba tudi tja, čeprav morje dejansko ni moj milje. Ko sem začel plezati, dvajset let nisem šel na morje. Prvič spet po rojstvu otrok. Za naslednjo knjigo se ukvarjam z neko drugo idejo.

KATJA PEGAN

STRAH MARKA ZUCKERBERGA PRED SMRTJO

Mark Zuckerberg, oče Facebooka in eden najbogatejših ljudi na svetu, je fant, ki ga imamo radi. Vsaj zdelo se nam je, da ga imamo. Imel je moč in pogum za zavezo, da bo v času svoje-ga življenja podaril svoje ogromno bogastvo – ker je pravo bogastvo pravzaprav in ljudeh – skupnosti, ki bi lahko z njegovim denarjem do popolnosti izrazila svoje potenciale in talente. Tako bi pomagal svetu k boljšemu življenju. Nekaj Imagine Johna Lennona smo slišali v pismu (ki ga je leta 2015 napisal svoji hčerki), v katerem je zapisal, naj nje-gova dobrotelost spodbuja enakost. Verjetno je s tem mislil, da bi vsi živeli enako dobro. Kdo ve? Prav gotovo pa ni mislil, da bi vsi umrli enako dobro. Beremo lahko, da si je najslavnejši računalniški progra-mer na havajskem otoku Kawai omislil svoj postapokaliptični bunker, do katerega prideš po podzemnem predoru. Ta se vije na ogromnem posestvu pod dvorci, ki se skrivajo za šest metrov visokim zidom in z varnostniki vsepovsod. Gre za 270 milijonov vreden projekt, za ka-terega zavistneži trdijo, da je nastal zaradi političnega mreženja in pravnega manevriranja. Da o lokalni skupnosti in njenem mnenju o 5000 m² njihovega otoka sploh ne govorimo. Seveda pa vsi, ampak prav vsi, ki delajo pri tem projektu, o tem, kar so tam videli, ne črhnejo niti besedice, saj so podpisali pogodbe o molčečnosti. Kršitve si ne privoščijo nihče. Seveda ni smiselno pisati o vseh nesrečah in smrtih, ki jih doživljajo tamkajšnji delavci, saj je navsezadnje to delo, za katerega so se sami odločili, kajne? Jasno kot beli dan je, da bo to podzemno za-vetje, kot se mu lepo reče, popolno oskrbovano z vodo, hrano, črpal-kami, strojnico, lekarno, shrambami, loputo za evakuacijo in seveda z velikimi železnimi vrati, polnjenimi z betonom. Ko bomo vsi umrli zara-di vročine, mraza, lakote, bomb, virusov itd., bo naš filantrop s svojo družino na varnem. Nekje sem prebrala, da je to pomilovanja vreden poskus. Le zakaj? Kaj avtorja moti? Da bo sam izdahnil nekje na pek-lenski cesti peklenskega sveta, medtem ko bo naš dobrotelnež na varnem v bunkerju? Je ljubosumen na bogatega človeka, ki si to lahko privoščijo? Potem pa se mi je zazdelo, da je zadaj nekaj veliko, veliko huj-šega, česar človeku, ki se tako obupno boji smrti, ne poveš. Ne poveš mu, da mora zdaj zelo razmisliti o svojem nevarnem življenju v bun-kerju. In mi, ki smo v scenarijih doma (v predstavah in filmih uprizar-jamo različne žanre, tudi trilerje in grozljivke), lahko predvidimo konec takšnega filma. Z lahkoto bi (za skromno donacijo Gledališču Koper, Slovenija, Evropa) nakazali stanovalcem bunkerja, na koga mora-jo biti pozorni in kaj narediti v primeru nasilja, ki so mu lahko (bodo) podvrženi. »Zaželena smrt je takšna,« pravi Seneka, »da umreš brez strahu pred njo«. Nisem najbolj prepričana, da takšno zaželeno smrt lahko kupiš z denarjem ali bunkerjem. Je pa to zelo težko razumeti, če si srečen samo zaradi bogastva in se, paradoksalno, prav zaradi tega bojiš umreti. »Nenehni strah pred smrtjo je okrutnejši kot smrt sama,« še pravi Seneka. Kurcij pa ugotavlja: »Kdor je preziral smrt, ta se ji je ognil; smrt gre namreč za najbolj strahopetnimi.« Podobno piše Horacij: »A smrt sledi tudi bežečemu, ne prizanaša strahopetnim mladcem.« Kako ohraniti dostojanstvo, to je zdaj vprašanje.

LEON MAGDALENC

ODPOVEDALI SMO SE SVOBODI

Svoboda je precenjena. Še več, vpra-šanje o svobodi ni več aktualno, kaj šele ideja, da bi zanjo nastav-ljali glave, pa ne zaradi politike, v kateri si je ena stranka poime-novala po njej, temveč zaradi nas samih. Za kakršnokoli svobodo se nismo pripravljene boriti, ravno nasprotno. Prostovoljno smo se spremenili v sužnje, odvisneže, kar lahko prepoznamo po vsaj treh simptomih, ki slišijo na ime potrošništvo, pametni telefoni in električni avto. Električni avto je znanilec prihodnosti. Nepogrešljiv v vseh doku-mentih trajnostnega razvoja. Čeprav se že ob dveh vprašanjih, koliko odtisa pusti produkcija baterij in koliko uničenje le teh, začne nelagodje. Vseeno pa gre za vizijo, kjer avto ne bo imel več istega mesta in pomena ob njegovem izumu. Avtu se je pripisova-lo marsikaj, ampak v osnovi je pomenil občutek svobode. Lahko se odpeljše, kamor hočeš. Lahko sta točki a in b še tako narazen, veš, da jih boš dosegel. Brez omejitev in brez skrbi. Z eletričnimi avtomobili smo se odpovedali tej svobodi. Vsaka daljša pot po-meni logistični podvig. Nič več svobodna vožnja v nedogled, tem-več načrtovan projekt. Kje polniti baterije, kje se ustavljati, koliko časa bo vse skupaj podaljšalo našo pot. Postajamo prostovoljni ujetniki narave samega prevoznega sredstva. Nismo več mi nje-govi gospodarji, temveč ravno obratno. To se nam je zgodilo tudi s pametnimi telefoni. Ena največjih pri-dobitev človeštva, s katero smo lahko na različnih nivojih poveza-ni z vsem, nas je od nastanka naprej korak za korakom spreme-nila v popolne zasvojenca. Brez njih ne gre več. Kot odvisniki ne morejo brez rednih odmerkov, tako mi ne moremo brez pogledov na telefonske ekrane. Če so nas na eni strani ujeli s tem stalnim pogledovanjem, tem stalnim prižiganjem in preverjanjem, so nas po drugi strani skozi svoje algoritme spremenili v objekte korpোরacij, ki so o nas dobile vse podatke. Prostovoljno smo se odpo-vedali svobodi in prepustili neznancem vedenje o sebi. Ti vedo, kje smo, kaj so naše želje, kaj se pogovarjamo, kaj gledamo in kaj kupujemo. O nas vedo več kot mi sami. Potrošništvo je posebna droga, ki ti daje občutek svobode, sre-če in zadovoljstva. Vsak nakup je hipen porast dopamina, čeprav hitro sledi razočaranje. Razočaranje je v tem, da te noben nakup več ne zadovolji, zato se ujamemo v past, ki nam jo nastavlja po-trošništvo. Namesto da bi se svobodno odločali, se svobodno prepustimo ujeti v krog neskončnega trošenja. Ja, nihče nas ne sili v to, ampak neskončnost izbire se nam stalno nastavlja in nas stalno vabi. Vabi, da nekaj izberemo, ker bo brez naše izbire z nami nekaj hudo narobe. Skratka, trik, ki nam ga je podtaknil potrošniški sistem, je enostaven. Navidezna svoboda izbire se je spremenila v hlapčevstvo. Smo hlapci, ki popolnoma svobodno služimo gospodarjem. O svobodi bomo kmalu brali samo še v zgodovinskih knjigah.

ANDREJ MREVLJE

TRUMP VS BIDEN

“Obstajata samo dva načina, s ka-terima Donaldu Trampu prepričati povratek v Belo hišo; prvi so sodne kazni, drugi pa je visoka stopnja hole-sterola,” je v neki razpravi pred volitvami v New Hapmshiru(NH), dejal priznani komentator, katerega imena se ne spomnim. Kaj je dejansko mišljeno s prisposodobama? Prvič to, da Nikki Haley, kot se je izkazalo pretekli torek v NH, Trumpa ne more premagati v državi, kjer ima največ podpornikov, neopredeljenih volilcev, ki lahko prosto migrirajo iz ene v drugo stranko. Skratka, v trenutni razporedi-tvi policičnih sil v ZDA, so neopredeljeni Haleyeina volilna baza, ki velja za zmerno, a tudi opurtunistično političarko. Zaradi tega bo morala Haley, zmer-na republikanka, če bo hotela nadaljevati v tekmi za predsedniško kandidatko republikanske stranke, v kampanjo vložiti veliko sredstev in mobilizirati armado organizatorjev. Edina bi tako bi lahko zajela iz kori-ta orto Trumpovih podpornikov, ki slepo verjamejo, da so Trumpu leta 2020 volitve ukradli ter je bil njihov napad ma Kongres legitimen poi-skus, da Trumpu vrnejo ukradene glasove. Trditev je nesmiselna, kajti Trump je s hujskanjem svojih privržencev hotel sprevreči ustavo in zav-ladati Ameriki kot vladodržec. Na žalost še danes nikomur ni jasno, zakaj je 50 odstotkov republikanskih volilcev prepričanih, da je bil Trump leta 2020 žrtev komplota, da mu kot predsedniku ZDA pripada imunost, če-tudi bi organiziral umor svojih političnih nasprotnikov. Podobna norost je Trumpova trditev, da priseljenci onesnažujejo ameriško kri. Da, to so izrazi in hujskanja, ki so v 30 letih prejšnjega stoletja porodili nacizem. Obsedenost Trumpovih republikancev ter izredna nepopularnost Joe Bidna kot tudi njegove težave v lastni stranki, ustvarja prepričanje, da bo Trump v obračunu iz leta 2020 letos pohodil Bidna. Ker v ZDA pri-manjkuje političnih sil, ki bi se lahko zoperstavile naraščajoči politični noriji in avtoratitizmu, s katerim grozi Trump, razkol in nasilje v drža-vi prepreči zgolj pravosodje z napovedanimi sodnimi obravnavami. Ali drugače, da Trumpa spravijo v zapor ali pa mu sodno, po 14. amandmaju ustave, zaradi poskusa prevrata prepovedo vsako politično delovanje. A kaj, ko čudna pota ameriškega pravosodja omenjajo možnost, da bi Trump kampanjo proti Bidenu vodil iz zapora, v primeru da bi na voli-tvah zmagal, pa ni izključena možnost, da bi samega sebe oprostil vseh storjenih kriminalnih dejanj. Zaradi tega razmišljajoči Ameriki ostaja le še en up: visoki holesterol, srčna kap ali kakšna druga neozdravljiva bo-lezen, ki bi Trumpa zagrebla za vselej. Če se seveda ne bo zgodil čudež in bo Amerika nenadoma podprla Haley. V tem primeru bo v Belo hišo vstopila Haleyeva, saj po vseh napovedih Biden v dvoboju z bojevito mlaj-šo generacijo (Haley 51, Biden 81) nima možnosti. Gre za dolgo potreb-no menjavo v ameriški gerentokraciji. Pa ne samo to. ZDA so na udaru kritik zaradi prevelike vloge v vodilnih mednarodnih institucijah, zaradi neuspeha, da bi rešile problem neenakih standardov za stalno članstvo v ZN. Nesorazmeren vpliv, ki ga imajo Združene države v Mednarodnem denarnem skladu in Svetovni banki, deloma zaradi zdaj izkrivljene po-razdelitve glasovalnih pravic, je še dodatno podžgal obtožbe. Po drugi strani pa ekstremna politična razklanost dežele vodi do zaplo-tništva, ki Ameriki onemogoča širši pogled na svet. Od tod izolacioni-zem, katerega šampion je Trump? Od tod do nacizma je le še pol koraka.

DORJAN MARUŠIČ

PAT

Pat je v šahovski igri položaj, v katerem kralj ni napaden, vendar nima prostega polja za potezo. S pisanjem tokratne kolumne sem od-lašal do zadnjega dne, čakal sem na odločitev Vlade o dvigu mi-nimalne plače. Pogajanje med dvigom za 7,5 ali 4,2 odstotka se je zaključilo s slednjim – uskladitev dviga z inflacijo ob koncu leta. Bajenaj bi to pomenilo 50 EUR. Delodajalci zadovoljni, sindikati so potegnili krajšo. Vsak naj sam presodi, če je to sprejemljivo. Zame je pretresljivo dejstvo, da morajo delodajalci veliko zaposlenim dodajati k osnovni plači zato, da sploh dosežejo minimalno plačo. Samo v javni upravi naj bi bilo takih za več kot polovico prebival-cev Mestne občine Koper. Skratka, ali je minimalna plača sploh minimalna. Veliko odgovornih je pozabilo na dve točki krivulje, mi-nimum in maksimum. O prevojih ne bom izgubljal besed. Torej, v naši preljubi domovini ne znamo določiti minimuma, ne znamo določiti izhodiščne točke. Potrebno je vsaj nekaj znanja srednje-šolske matematike in osnov teorije sistemov, ko se spopadamo z reformo plačnega sistema v javnem sektorju. Spopadamo se z željami po presežkih, obljubami in zavezami. Prostor v kolumni ostaja, zato bom samo zastavil pisanje o stavki, saj se nam namreč obeta v več nadaljevanjih. Po dobrem tednu stavke so obeti o trajanju slabi. Koncesionarji v javnem sistemu preлива iz javnih zavodov ne bodo zmogli, tudi ob delni zaposlitvi zdravnikov iz javnih zavodov. Zasebni del zdravstvenega sistema ima zelo omejene zmogljivosti ob relativno nizki kupni moči prebi-valstva. Napovedi niso rožnate, kaže na dolgotrajno in izčrpljujo-čo stavko, vse do konca, bridkega konca. Postavlja se vprašanje, čigavega konca!? Ne bom se vtikal v stebre in izločitve iz sistema, poudaril bom pre-potreben preskok k sistemskim premikom v nagrajevanju zdra-vstvenega kadra po zgledu prodornih zdravstvenih sistemov. Po pridobljeni samostojnosti in vstopu v EU smo ohranili prenekate-re vrednote in merila prejšnjega sistema. Lahko poenostavimo, da je ena od značilnost plačevanje in nagrajevanja tako imeno-vane vzhodne Evrope dolžina karijerne starosti s preprosto urno postavko, začinjena z dodanimi prostimi dnevi, letnim dopustom. Tako se vložki v visoko izobražen kader, ki je nujno potreben za izvajanje dejavnosti, pomembno zmanjšajo. To še posebej velja za vse storitvene dejavnosti. Med te seveda sodi tudi zdravstvo. V prodornih zdravstvenih sistemih zato spremljajo in merijo, ob storilnosti, predvsem kakovost in varnost opravljenih storitev. Za stimulatívno nagrajevanje zaposlenih in dobrobit uporabnikov v zdravstvenih sistemih – pacientov. To bi lahko oziroma bi moral biti izhod iz pat pozicije. Žal nisem optimist. Profesionalno ana-liziram zdravstvene sisteme, posebno našega. Tega premika v našem zdravstvenem sistemu ne zaznavam. Naj sklenem, v sedanji stavki žal ne velja tista znana, da ob prepiru dveh, tretji dobiček ima. Tokrat je tretji pacient in ta izgublja, zato ne pozabimo, da smo potencialno vsi pacienti.

Februarja hop v gledališče!

Kulture se ne da namazati na kruh, je nekje pisalo. Res je, ne moremo je pojesti, vendar nas hrani drugače. Pri najmlajših je hrana za domišljijo, mladostnikom širi obzorja, starejšim uporabnikom pa polni srce. Kultura je hrana za našo dušo in glavo. Spomini, ko so bile še nedolgo tega zaprte vse kulturne ustanove in ni bilo nastopov pred občinstvom, so še kako živi, zato je februar, ki s seboj prinaša slovenski kulturni praznik, kot nalašč za obisk gledališča in polnjenje baterij z umetnostjo in kulturo.

Že na začetku meseca bo na ogled predstava s pomenljivim naslovom **Bog masakra** (Yasmina Reza). Gostovalo bo Mestno gledališče Ljubljansko, ki ga bodo v predstavi zastopali **Sebastian Cavazza, Jana Zupančič, Iva Krajnc Bagola** in stari znanec koprskega občinstva **Uroš Smolej**. Avtorica igre v tej brutalni komediji neusmiljeno razgalja sodobno meščansko elito ter z ironijo in sarkazmom opozarja na dvoličnost človeške narave. Bistroumno satiro odlikujejo briljantni dialogi in izjemna prepričljivost likov. Yasmina Reza in Roman Polanski sta kasneje igro predelala v filmski scenarij, po katerem je bil leta 2011 posnet film **Masaker** (Carnage) z Jodie Foster. Režiser **Diego Debrea** je za Sobotno prilogo Dela o predstavi povedal: »Besede o ničelni toleranci do agresije, s katerimi opletamo, na drugi pa skrajni egocentrizem, megalomanija, borba zob za zob, ki se jo gremo, so tako prisotni v vseh porah družbe, da jih najbrž otrok ponotranji in jih dojema kot legitimne, ne glede na naše navidezno moralistične nauke in besede.« Predstava bo na sporedu 1., 2., 5. in 6. februarja, in sicer vselej ob 20. uri.

PREMIERA ODPRTIH VRAT V MATURO 2024

Gledališki esej **Odperta vrata v maturo 2024** (Ira Ratej) združuje vsa štiri besedila, ki jih bodo za izpit iz materinega jezika obravnavali dijakinje in dijaki četrtil letnikov. Namen predstave je dijakom olajšati branje in razumevanje teh besedil ter pri tem prikazati tudi ustvarjalni proces transformacije zapisanega govora v polnokrvne gledališke prizore z igralci, ki bodo osvetlili pomembnejše prelome v dogajanju. Predpremiere so si nekateri srednješolci že ogledali, premiera pa bo 9. februarja ob 20. uri.

SOBOTE ZA OTROKE

Mrzli zimski dopoldnevi vabijo na toplo. Tudi v februarju bodo v Gledališču Koper vse sobote ob 10.30 pripravili nekaj za najmlajše. Začeli bodo z **Ježevo hišico** (Branko Čopić), v kateri svoj igralski in pevski dar pokaže **Rok Matek**. Na sporedu bo 3. februarja. Teden dni kasneje bodo koprski igralci v mali dvorani brali pravljico **Muca copatarica** (Ela Peroci) v slovenskem (Anja Drnovšek), italijanskem (Francesco Borchì) in angleškem (**Ivanka Jerman**, učiteljica angleščine) jeziku. V soboto, 17. februarja, bo na sporedu predstava **Lepo je biti Koprčan** (Renata Vidič) z **Anjo Drnovšek, Ano Zupan in Luko Cimprichem** ter Rokom Matkom. Serijo otroških predstav bo 24. februarja sklenila uprizoritev **Peter in volk** (Sergej Sergejevič Prokofjev) s **Francescom Borchijem** in vrhunskimi glasbeniki, ki ustvarijo vrhunsko zvočno kuliso.

Matej Sukič
foto: Jaka Varmuž

Igralec Luka Cimprič

*Mojster smeha,
ki uživa v Miljah*

Veliko ljudi z obale si karierno priložnost poišče v notranjosti Slovenije, priljubljeni igralec iz Ljubljane Luka Cimprič, ki je bil izjemen v filmih Gremo mi po svoje, Izletu, Avtošoli in številnih nanizankah, pa je že dolgo nadvse zadovoljen, da živi in dela ob morju. Dolgo je ustvarjal v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu, od leta 2018 pa je član ansambla Gledališča Koper. Na obveznosti se podaja iz sosesčine, saj z družino uživa v njihovem domu v Miljah.

Luka ni bil eden tistih mladih, ki že od malega vedo, kaj si želijo postati. »Nasprotno, ko sem leta 1998 dobil v roke brošuro Kam?, ki je mladim pomagala pri izbiri nadaljnjega šolanja, sem jo listal in nisem vedel, kam naj se vpišem. Sošolci so se odločali na podlagi tega, kar jim je bilo fino. Odločili so se za praktične poklice, kot so ekonomija, pravo..., jaz pa sem po gimnaziji razmišljal, da bom to, za kar se bom odločil, počel nadaljnjih 40 let in da mora biti zato nekaj finega. Ko sem ravno prekinil tabornike in nisem imel nobenega hobija, sem začel delati skeče. Mami sem dejal, da bi rad igral in jo prosil, če mi lahko najde kakšen angažma v gledališču. Poklicala je v MGL in vprašala. Oni so vprašali, če sem profesionallec. Seveda nisem bil, mami pa so pojasnili, da za igralce obstaja šola – AGRFTV. Hitro pa so še navrgli, da v Šentjakobskem gledališču jemljejo tudi neprofesionalne igralce, zato sem šel tja,« se Luka spominja svojih začetkov. Pred skoraj 21 leti je lovil zadnji rok za vpis na vpis na AGRFT. Z debelo mapo materialov je tik pred zdajci teklen na pošto oddati prijavnico. V prvo ni bil sprejet, poskusil je še v drugo.

ANDREJA
COMINO

ZA VLOGO SHUJŠAL TRIDESET KILOGRAMOV

Na prelomu tisočletja je naredil prve igralske korake v Šentjakobskem gledališču, nato pa je svojo prvo profesionalno vlogo še kot študent odigral v koprskem gledališču. Po diplomi se je za eno leto zaposlil v SLG v Celju, kjer je za vlogo diplomiranc Benjamina v Johnsonovi drami Diplomirane izgubil kar 30 kilogramov. Luka se je z veseljem odzval povabilu umetniškega vodje Primoža Beblerja v Slovensko stalno gledališče v Trst. V sedmih sezonah je tam ustvaril številne vloge, pod kožo pa mu je zlezlo lagodno mediteransko življenje. Zdaj je že šesto leto član koprskega gledališča, z veseljem pa ustvarja tudi kakšne druge projekte. S sošolcem in prijateljem Anžetom Zevnikom sta pred leti naredila predstavo Rdeča kapica, ki je doživela več kot dvesto ponovitev. »To predstavo sva igrala tudi ulično. Celo tako, da sva dala na cesto klobuk. To je bila lepa izkušnja, še posebej odziv gospe, ki naju je pohvalila, da sva s predstavo očarala ljudi,« pravi Luka, ki je s svojo izvoljenko najprej živel v Trstu.

STREBUHOM ZA KRUHOM NA SONCE

»Razlog za selitev iz Ljubljane leta 2012 je bilo moje delo. Za silo sem se naučil tudi italijanščine, je pa ta jezik kar izziv, saj sem se v Ljubljani učil angleško in nemško, pa se je bilo nekako treba še italijansko. Vpisal sem se na univerzo za tujce in počasi pobiral besede,« pripoveduje Luka, ki se v italijanščini, če ne gre z besedami, »zmeni« tudi z rokami. Z veseljem bi zaigral tudi v kakšnem italijanskem filmu, a kaj, ko se vse vloge razdelijo med Milanom in Rimom, pa občasno dobi kakšno z enim ali dvema snemalnima dnevoma. Sicer pa mu življenje ob morju zelo ustreza. »Le komu ne bi, če je več kot tristo sončnih dni na leto,« pravi o dodatni prednosti udobnega življenja v mestecu Milje pri Trstu. To zelo ustreza tudi njegovi sopotnici, s katero imata dva otroka, stara osem in štiri.

foto: Jaka Varmuž

ERIK BOŽIČ – VRHUNSKI KUHAR MODERNEGA RASTLINOJEDSTVA IN POSLOVNI STRATEG

POVPREČNOST ME NE ZANIMA

TO, DA JE V WIMBELDONU KUHAL ZA NOVAKA ĐOKOVIČA IN V MONACU DVE LETI VODIL SVOJO RESTAVRACIJO EQVITA, JE ZNANO, MANJ MORDA, DA JE BIL PRI NOLETU V ČASU, KO SO 2017 IN 2018 PREJELI PRIZNANJE MICHELINOV KROŽNIK, A TO JE LE ENA TOČKA NA NJEGOVEM ŽIVLJENJSKEM ZEMLJEVIDU. V KOPRU SMO GA PRED LETI SREČEVALI V BARU Z ZDRAVIMI SOKOVI. PO RODU JE IZ ILIRSKÉ BISTRICE, OB MORJU JE BIL »PRISELJENI POLFOREŠT, KI IMA KOPER ZA SVOJE MESTO« IN KAMOR BI SE NEKOČ RAD VRNIL, MI PA BI PRI ERIKU Z VESELJEM JEDLI VRHUNSKO, ZDRAVO, DRUŽBENO ODGOVORNO. FILOZOF PO DUŠI, KI GA JE ŽIVLJENJE PRIPELJALO K NJEGOVI VELIKI STRASTI – HRANI. NE H KAKRŠNIKOLI, PAČ PA DRUŽBENO ODGOVORNI KULINARIKI. PO NEKAJ LONDONSKIH LETIH, KJER GA JE NAJBOLJ OSREČEVALO DELO ZA IZJEMNEGA CHEFA TOMA HUNTA, JE PRIŠEL V SLOVENIJO, NATO JE DVE LETI ŽIVEL V MONACU, POTEM PA ODŠEL NA IRSKO. TU GA JE UJELA PANDEMIJA, IZGUBIL JE SLUŽBO IN ZAČEL DELATI V MICROCHIPU, NA POVSEM DRUGEM PODROČJU. PRAV TU JE SPOZNAL, DA STA V NJEM VOLJA IN MOČ, DA LAHKO USTVARI DRUGAČNA POGlavJA. TO GA JE PRIPELJALO V LJUBLJANO, V MAHO – CENTER INTEGRATIVNE MEDICINE IN ZOBOZDRAVSTVA, KJER JE POSLOVNI STRATEG, VODJA RAZVOJNIH PROJEKTOV IN OBENEM MENTOR ŠTIRIM KRASNIM KUHARJEM BISTROJA MAHA, NA DALJAVO PA TUDI ŠTUDENT MEDICINSKE NUTRICIONISTIKE UNIVERZE STANFORD V ZDA. V MAHI USTVARJA TUDI PREHRANSKE PROGRAME ZA NJIHOVE PACIENTE IN PODPORNE PROGRAME ZA ŠPORTNIKE. ZASEBNO JE KUHAL MNOGIM ZELO SLAVNIM LJUDEM, A GA ZAVEZUJE POGODBA MOLČEČNOSTI, ZATO O IMENIH NE SME GOVORITI. JEMO RADI VSI, LE ŽELJA PO DOBREM IN DRUGAČNEM SE RAZLIKUJE.

TUDI ERIK JE BIL NEKOČ NA ZAČETKU ...

... začetnik. Rad je kuhal že kot otrok. Prve špagete je kuhal eno uro in nastal je zanimiv puding. Iz Ilirske Bistrice se je družina selila na Gorenjsko, saj je brat igral hokej, a ga je ves čas vleklo na morje in v Kopru je vodil bar s sadno-zelenjavni-mi smutiji. Zaključil je Srednjo ekonomsko družboslovno šolo, se vpisal na filozofijo, a ni diplomiral. Kot govorec Tedexa je leta 2017 povedal, da je očitno bral napačne knjige, dokler ni pristal v kuhinji: »To je bila moja najboljša življenjska odločitev.« Je kuhar samouk, kar na področju kulinarike danes ni več nenavadno. Cvrtje krompirja in mesa ni bilo zanj, izobraževal se je, bral, se učil od boljših, mrežil s pravimi ljudmi in takrat še močno nagnjen k doseganju cikličnih triletnih ciljev, odpotoval v London. Dobro govori angleško, a tudi odlično piše. Pisna predstavitev in dober prvi vtis sta mu prinesla službo v eni boljših veganskih restavracij v Londonu, a ga je vleklo k Tomu Huntu, ki ga s ponosom imenuje za svojega mentorja. Postal je njegova desna roka, dobil je možnost, da vpliva na spremembe. Tu so znali uporabljati lokalno, izkoristiti vsako rastlino od korenin do sadeža, z analizo odpadkov pa te zmanjšati z dvanajstih na štiri kilograme dnevno: »Ponosen sem na to, da je tako izpostavljena medijska osebnost, kot je Tom Hunt,

tudi z mojo pomočjo prešel iz klasičnega mesnega prehranjevanja v moderno rastlinojedstvo.« Znanci njegove socialno poslovne mreže so Erika povezali z Đokovićem, ki je bil najprej kot osebni kuhar v Wimbledonu: »Kot bi kuhal zase, le da se Đoković izogiba glutenu, seveda pa mora biti hrana za vrhunskega športnika polna zdravih energij.« Kasneje se je Nole seveda spomnil nanj in ga povabil v Monaco, kjer se Erik sprva ni dobro počutil. Spet se je potrdilo njegovo spoznanje, da večina funkcionalnih težav izvira iz slabe organizacije. Restavracija je potrebovala reorganizacijo, dobesedno reanimacijo in vedel je, da za tak projekt ni svetle prihodnosti na tej lokaciji. Danes ima Eqvita naslednico v španski Marbelli: »Zame je bila to izjemno dragocena izkušnja, čas učenja mnogih znanj, spoznavanja izjemnih ljudi.« Po dveh letih v Monacu se je Erik vrnil v Slovenijo, na Nazorjevi ulici v Ljubljani vodil Taman - bistro z rastlinsko hrano, kjer je danes bistro Maha.

... POGLED VASE

Še na Irskem, ki res ni bila dežela zanj, je spet stopil v stik z znancom iz preteklosti dr. Sebastjanom Perkom. Poznal je njegov projekt integrativne medicine in zobozdravstva, zanje zdaj v Ljubljani dela kot poslovni strateg in vodja razvojnih projektov, obenem je guru bistropa Maha. Tu vzgaja izjemno ekipo štirih kuharjev. Kuha manj, a še vedno rad dobro je. Prisega na fuzijo Bližnjega vzhoda in Mediterana, pozimi ima rad mlečni riž in ovsene kosmiče, poleti paradižnik in jajčevce. Dobra rižota in testenine so vedno tu. Rad pa poizkusi novosti. Ga to povsem drugačno delo osrečuje? »Izjemno me osrečuje. Ker so povsem novi izzivi in sem prisiljen stopati iz mehurčka udobja. Kuharstvo ni bila moja strast, hrana je bila. Žal pa je gostinstvo upravičeno znano po svoji toksičnosti, kar se počasi spreminja, a vseeno. Težko je zdržati šestdnevne delovne tedne 10-14 na dan, leta in leta, brez dopustov, z večino bremena na lastnih ramenih. Lekcija, ki sem jo dobil v gostinstvu je, da imam v sebi premnoga znanja, ki jih večinoma nudim drugim (in ne sebi), medicina pa me zdaj naravnost sili, da prenašam to tudi nase.« Rad je tu, rad piše nove zgodbe in ko zaključi študij medicinske nutricionistike na daljavo na Univerzi Stanford, bo napisal tudi knjigo: »Najprej to, potem pa se spravim k

NATAŠA BENČIČ
RADIO KOPER

tipkanju. Knjiga bo izobraževalna, osnova smernic zdrave, zaokrožene prehrane na temeljih rastlinskega sveta domačih živil in tudi manj uporabljenih ali že pozabljenih. Z nekaj sreče bo izšla proti koncu 2024. Ne bo pa klasična kuharica ali zbirka receptov na horuk, to pa ne.« V Ljubljani je Erik našel svoj mir, čas zase, za bližnje, morebitno ljubezen. Po letih neprestanih selitev – selil se je več kot dvajsetkrat – njegov dom končno krasi zelena družina rastlin, za katere rad skrbi. Bere o zeliščih in čajih, sanja o svoji liniji dobrih čajev. Rad hodi v naravo, z nahrbtnikom in kompasom v neznanu. Sam ali v družbi. Prijatelji so pomembni: »Imam nekaj tesnih prijateljev, ki so veliki zakladi mojega malega življenja. To jim preredko povem in včasih jih tudi premalokrat vidim. Hvala Jajo in Mitja, i tebi Petar. V zadnjem letu sem spoznal kar nekaj dobrih in zanimivih ljudi. Res sem hvaležen za vsa spontana trčenja in upam, da jih bo v 2024 samo še več.«

ERIK BOŽIČ NA TEDEX-U

Uresničevanje novoletnih zaobljub

UČINEK SVEŽEGA ZAČETKA

Prepričanje, da so novi začetki mogoči in da ponujajo priložnost za izboljšanje, je že dolgo prisotno v naši kulturi. Take priložnosti so prisotne skozi celo leto (npr. rojstni dan, praznik, začetek novega tedna/meseca), vendar pa je največji časovni mejnik morda ravno začetek novega leta, ki prinaša svež začetek, poln obetov za osebno rast in uresničitev zastavljenih ciljev. Med najbolj priljubljenimi cilji so izguba telesne teže in sprememba prehranjevalnih navad, izboljšanje telesne pripravljenosti, poglobitev za nas pomembnih odnosov, ureditev finančnega stanja. Statistike kažejo, da se le petina novoletnih zaobljub dejansko uresniči.

ZAKAJ VZTRAJANJE PRI NOVOLETNIH ZAobljubah PADA?

Raziskava Norcrossa in Vangarellija je razkrila, da se vztrajanje pri novoletnih zaobljubah zmanjšuje s časom – le 19 % ljudi jih vzdržuje po dveh letih.

V ozadju pogosto najdemo naslednje izzive:

- Nerealna pričakovanja: visoki cilji lahko povzročijo občutek obupa, ko se pojavijo težave.
- Pomanjkanje specifičnosti: nejasni cilji otežujejo vztrajanje, ker manjka jasen

načrt.

- Pomanjkanje motivacije: zunanja motivacija pogosto ni dovolj.
- Nezmožnost obvladovanja stresa: primanjkuje učinkovitih strategij obvladovanja stresa, ki ga povzročajo spremembe.
- Preveč ciljev hkrati: osredotočenje na več ciljev otežuje njihovo doseganje.
- Pomanjkanje samodiscipline: samodisciplina je ključna za doseganje ciljev.
- Cikličnost motivacije: začetne zaobljube se lahko iztrošijo, ko minejo prazniki.

KAKO VZPOSTAVITI TRAJNE SPREMEMBE IN KRMARITI ČEZ LETO S POZITIVNIM ODNOSOM DO POSTAVLJENIH CILJEV?

1. Postavljanje SMART-ciljev

SMART-metoda vam omogoča, da postavite cilje, ki niso le specifični, merljivi, dosegljivi, relevantni in časovno omejeni, temveč tudi globoko povezani z vašimi vrednotami.

2. Poiščite motivacijo v svojih vrednotah

Cilji, ki so v skladu z vašim notranjim prepričanjem, postanejo vir notranje motivacije, ki vas ohranja osredotočene tudi v težkih trenutkih.

3. Osvobodite se iz zanke samoomejevanja

Prepoznajte omejujoča prepričanja in jih ozavestite. S tem boste delali na spreminjanju negativnih miselnih vzorcev v pozitivne in gradili notranjo trdnost.

DR. KATJA KOZLOVIČ

Zakonska in družinska terapevtka, izvajalka igralne terapije ter kadrovska svetovalka
www.lanimaj.si • www.kei.si

4. Razvijajte vztrajnost s postopnimi koraki

Namesto hitenja k ciljem se osredotočite na majhne, dosegljive korake. Vztrajnost ni le zmožnost vztrajanja v težkih časih, temveč tudi sposobnost sprejemanja majhnih uspehov na poti do večjega cilja.

5. Poiščete si psihološko podporo

Pogovarjajte se o svojih ciljih s prijatelji, družino ali strokovnjaki. Psihološka podpora lahko igra ključno vlogo pri premagovanju notranjih izzivov in gradnji pozitivne samopodobe.

VSAK DAN JE ČAS ZA NOV ZAČETEK

Vsak dan novega leta prinaša priložnost za osebno preobrazbo. S sprejetjem izziva, postavljanjem ciljev, ki so globoko ukoreninjeni v vaših vrednotah, in razvijanjem psihološke trdnosti lahko z lahkoto krmarite skozi izzive in dosežete notranji mir ter osebni uspeh.

Sveča v vetru in spomin na življenje

PRIMOŽ
KREČIČ

Koprski stolni župnik

Vsak, kdor pozna veter in svečo, ve, da sveča težko gori v vetru in da jo veter ugasne. Ponekod naredijo poseben obod okoli sveče, da zavarujejo njen plamen. Podoba sveče v vetru se nanaša na življenje mnogih sodobnikov.

Veter in sveča sta močna simbola. Sveča je sredstvo za svetlobo, razsvetli prostor in prinese toploto. Ko použiva samo sebe, oddaja svetlobo in toploto drugim, da se počutijo prijetno in vidijo pred sabo. Sveča je znamenje življenja, ki gori in se prebija skozi različne okoliščine. Doživlja mirne in plodne čase, pa tudi nasprotovanje in ovire. Prižgejo jo pri rojstvu, saj so naši predniki pravili, da se z vsakim rojstvom prižge nova zvezda na nebu in sveti v temi sveta. Svečo prižgemo pri pomembnih življenjskih dogodkih, sveče so na tortah ob rojstnih dnevih in obletnicah, prav tako jo prižgejo pri umiranju in njegovem pogrebu. Sveča na grobu pomeni živ spomin na človeka. Marsikateri skrivnostno doživljani dogodek se odvija ob svečah, sveče ustvarjajo poseben čar starih časov.

V sodobnem času je nastala pomenljiva pesem 'Candle in the Wind', v kateri poje Elton John o ameriški pevki in manekenki Marilyn Monroe, o njeni slavi in po-

membnosti, obenem pa se je soočala s hudimi stiskami in umrla, še preden bi lahko dosegla vrhunec svoje ustvarjalnosti. Sveča v vetru govori o njenih uspehih, veličini in obenem o krhkosti, kateri je nekaj časa kljubovala in se zlomila. Elton je to pesem predelal leta 1997, ta popravljena verzija je služila kot poklon princesi Diani ob njenem nenadnem odhodu. Elton je bil njen tesen prijatelj in ga je Dianina smrt hudo prizadelo.

Natalija Verboten je napisala pesem s podobno vsebino 'Kot sveča v vetru'. Pevka govori o bolečini ob izgubi drage osebe in grenkobi ter nezaceljeni rani. Pravi: »Ugašam, plamen ne gori, kot sveča v vetru mene več ni.« in to še enkrat ponovi. Težko je živeti brez drage osebe in napolniti praznino, pomiriti spomine in občutke, vendar je to potrebno. Ta napor se odvija kot plaho in obenem pogumno plamenenje sveče v vetru. Včasih je za to potrebno tudi daljše obdobje. Podobno velja s prižiganjem sveč ob spominu na pokojne. Goriški urednik Jurij Paljk je zapisal svojo izkušnjo, kako se je trudil prižgati sveče na grobovih svojih dragih, pa jih ni mogel zaradi vetra. Potem je stopil na vhod vaškega pokopališča in se še enkrat poslovil od oseb, ki jih je

nosil globoko v svojem spominu. Sveča predstavlja življenje kot darovanje, da je vse dar in da je potreben tudi tak način delovanja, razmišljanja, čutenja. Ko se použijemo za druge, jim svetimo. Kaj pomenijo take osebe v družini in družbi? Globoki simbolični pomen sveče predstavi hvalnica sveči na velikonočno vigilijo. Sveča, ki je delo marljivih čebel, naj gori na to noč brez pojemanja, naj bo prijetna Gospodu in se prelije v nebeško svetlobo, ki nikoli ne zaide. Sveče tudi prižigajo pred svete podobe, da predstavljajo živo podobo osebe, ki je naslikana.

Duhovnost odpira ljudi k luči. Ko doživljamo toliko teme in črnogledosti, sveča predstavlja pozitivnost in upanje, razsvetljuje prostor in stvari, da se veselimo njihove lepote in urejenosti. Tudi ljudje moramo postati luči in svetilke drug drugemu. Tako bo prišlo v ospredje tisto, kar sveti in povezuje. To toplino in svetlobo naj začutijo otroci v najbolj rosnih letih, naj preganja osamljenost in razočarana umikanja, da se bodo ponovno odprli odnosi in bomo svetili drug drugemu. Vsak plamenček je vreden, tudi tisti, ki se komaj še bori. Treba ga je okrepiti z novim voskom in oljem.

ELEKTROCENTER

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

Za vaš hitrejši nakup sedaj z novim načinom samopostrežbe • Vabljeni v prenovljeno specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom!

Lucija, Liminjanska c. 96, 6320 Portorož
Gsm: +386 41 618 541, Tel.: +386 5 677 87 77, + 386 5 674 62 30
E-pošta: kamp.fiesa@gmail.com

17. 2. 2024 ob/alle 19.30

Abonma in izven – komedija/
Abbonamento e fuori abbonamento – commedia

SLG Celje/Teatro popolare di Celje

William Missouri Downs

POGLEJ ME! / GUARDAMI!

29. 2. 2024 ob/alle 19.00

Koncert/Concerto

Zdravko Pleše & Denys Masliuk:

BRAHMS

VSTOPNICE / BIGLIETTI
www.avditorij.si

Makro5

Z vami gradimo že več kot 30 let.

KO VAŠ DOM POSTANE FINANČNO IN PROSTORSKO PREVELIK

DOM, KI POSTANE MED OTROKOVIM ODRAŠČANJEM PREMAJHEN, A PO NJEGOVEM ODHODU KMALU SPET PREVELIK, VSE TEŽJE VDRŽUJETE TUDI ZARADI NEPOTREBNIH SOB?

Velikost nepremičnine pa ni edina stvar, ki ponavadi moti starejše lastnike velikih nepremičnin. Kmalu postanejo moteče tudi kakšne stopnice, v bloku postaja drugo nadstropje vse težje dosegljivo, v kolikor v stavbi ni dvigala, ni parkirišča pred stavbo ..., da o prevelikih stroških niti ne govorimo. Res pa je, da se Slovenci v primerjavi s tujci zelo neradi odločamo za selitev na drugo lokacijo oziroma v drugo, čeprav primernejšo nepremičnino. A vse več se jih za ta korak vseeno odloči, ker se izkaže, da se izplača ne samo zaradi kakovosti življenja, temveč tudi zaradi stroškov. Potrebe starostnikov so drugačne, zato je smiselno razmisliti o prodaji nepremičnine in selitvi v bolj udoben in uporaben dom. V naši nepremičninski družbi v takšnih pri-

merih svetujemo prodajo nepremičnine oziroma zamenjavo za manjšo. V kolikor ste lastnik velike starejše hiše, je lahko prodaja nekoliko težja, saj si mladi želijo bolj uporabnih in ekonomičnih bivališč. Pomembna je tudi razporeditev prostorov, ki je v starejših nepremičninah drugačna, kot so današnje potrebe. Mi se prodaje vaše prevelike nepremičnine lotimo profesionalno, prav tako pa vam svetujemo pri dejanski ceni in stanju na nepremičninskem trgu. Prevezamemo celoten proces prodaje od cenitve, določitve tržne cene in načrta za prodajo, ogledov ... do končne prodaje ali morda nakupa nove, manjše nepremičnine. Prodaja nepremičnine in nova selitev bo veliko manj stresna, v kolikor prodajo in nakup zaupate nam. Prepričani smo, da bo prodaja hitrejša, pa tudi kupnina višja. Nikoli ni prepozno narediti spremembe na bolje, saj lahko ob selitvi pridobite več, in sicer prihranite pri mesečnih stroških, izboljšate bivalno udobje,

BRANKO LONČAR

izberete boljšo lokacijo (bliže zdravstvenim ustanovam in trgovinam), pa še nekaj denarja lahko ostane od prodaje.

Obala
nepremičnine

Obala nepremičnine d.o.o.
Obala 16, 6320 Portorož
Tel : 05 674 10 30
Mob: 041 35 22 00
info@obala-nepremicnine.si
www.obala-nepremicnine.si

NAJPOGOSTEJŠE OKVARE PRENOSNIH RAČUNALNIKOV

Različne okvare lahko vplivajo na delovanje prenosnih računalnikov, pri čemer so nekatere bolj pogoste kot druge. V nadaljevanju bomo raziskali najpogostejše, s katerimi se uporabniki srečujejo, kako jih preprečiti in kakšen je strošek popravila.

OKVARA TRDEGA DISKA
Eden od najpogostejših vzrokov za izgubo podatkov in nepravilno delovanje prenosnih računalnikov je okvara trdega diska. Pogosto se kažejo simptomi, kot so počasno delovanje, napake pri zagonu sistema ali popolna nedostopnost podatkov. Redno varnostno kopiranje pomembnih datotek je ključna za njihovo varnost. Cena popravila od 80€ dalje.

OKVARA ZARADI PREGREVANJA
Pregrevanje prenosnih računalnikov je običajen problem, ki lahko povzroči resne težave. Stalna izpostavljenost visokim temperaturam lahko poškoduje notranje komponente, vključno s procesorjem. Redno čiščenje ventilatorjev prepreči okvaro zaradi pregrevanja. Cena čiščenja je 40€ dalje.

POŠKODBE PANTOV
Pogosta težava pri prenosnikih so poškodbe pantov oz. tečajev, ki omogočajo odpiranje in zapiranje zaslona. Nepravilna raba, nenadni udarci ali uporaba nekakovostnih delov lahko privedejo do težav, kot so škripanje, zatikanje ali celo zlom tečajev. Previdno odpiranje in zapiranje prenosnika ter izogibanje nenadnim gibom lahko zmanjša tveganje za tovrstne poškodbe. Cena popravila od 40€ dalje.

OKVARA EKRANA
Okvare zaslona se lahko pojavijo zaradi različnih razlogov, vključno z mehanskimi poškodbami ali okvarami v zaslonu samem. Uporabniki se morajo izogibati pritiskanju na zaslon, skrbeti za varno prenašanje prenosnika in se izogibati nenadnim udarcem. V primeru okvare ekrana je strošek zamenjave od 80€ dalje.

OKVARA TIPKOVNICE
Pogosta težava pri prenosnih računalnikih je okvara tipkovnice, ki se lahko pojavi zaradi razlitja tekočin, nabiranja prahu ali obrabe tipk. Previdnost pri uživanju pijač v bližini prenosnika, redno čiščenje tipkovnice in uporaba zaščitnih prevlek so koristni ukrepi za preprečevanje njenih okvar. Strošek menjave tipkovnice od 70€ dalje.

KARLO RADOVAC

Na koncu je pomembno poudariti, da je redno vzdrževanje ključno za ohranjanje funkcionalnosti prenosnega računalnika. Z ustrezno skrbjo lahko uporabniki zmanjšajo tveganje za tehnične težave ter podaljšajo življenjsko dobo svoje naprave.

 Računalniški center
kjer za vsako težavo najdemo rešitev

Računalniške storitve, Karlo Radovac s.p.
Obala 105, 6320 Portorož
TEL.: 040 227 846
web: www.3xr.si

POGONI & AVTOMATIKE KRILNI IN DVOKRILNI SISTEMI

skeniraj QR kodo in preglej ostalo ponudbo!
že od 379 € do 250 kg / 2,5 m

POGONI & AVTOMATIKE DRSNI SISTEMI

skeniraj QR kodo in preglej ostalo ponudbo!
do 650 kg že od 229 €

KRITINA BREZ IZOLACIJE/ Z ANTIKONDENZ. FILCOM

skeniraj QR kodo in preglej ostalo ponudbo!

T20	13,69 €/m²
T20F	15,69 €/m²
T35	14,69 €/m²
T35F	16,69 €/m²
T45	15,69 €/m²
T45F	17,69 €/m²

TOPLOZRAČNI KAMINI NA PELETE KK

skeniraj QR kodo in preglej ostalo ponudbo!
699 € moč 6,5kW

TOPLOVODNI KAMINI NA PELETE KK

skeniraj QR kodo in preglej ostalo ponudbo!
KK15kW-1700 €
KK20kW-1800 €
KK24kW-2000 €

TRAPEZNA KRITINA 9G Z IZOLACIJO

skeniraj QR kodo in preglej ostalo ponudbo!
9G 21,00 €/m²
AKCIJA! POPUST do 15%!
do 30 m² - 3%
od 31 do 100 m² - 5%!
od 101 do 200 m² - 10%!
od 201 m² naprej - 15%!

PERGOLE - AKCIJA
Ročne:
304x304 - 2280 €
304x401,5 - 2649 €

Električne:
290x290 - 4449 €
290x395 - 4990 €

NAROČILA
040 974 470
030 479 955
030 464 480
030 360 630

KIP KOP
www.kipkopshop.si
e-mail: info@kipkop.si

MONTAŽNA GARAŽA 300x600

2249 €

VSA GARAŽNA VRATA NA ENEM MESTU!

ROLO VRATA KIPROL55 - že od 739 €!

Skeniraj QR kodo in poglej našo ponudbo!

SEKCIJSKA VRATA KIPLIFT - že od 839 €!

PANELNE / ŽIČNE OGRAJE IN STEBRI

4 mm	103 x 250 cm	21,70 €
	123 x 250 cm	24,20 €
	153 x 250 cm	28,60 €
	200 x 250 cm	40,20 €

5 mm	103 x 250 cm	29,30 €
	123 x 250 cm	33,70 €
	153 x 250 cm	42,80 €
	200 x 250 cm	53,40 €

steber v. 105 cm	18,40 €
steber v. 125 cm	20,00 €
steber v. 155 cm	23,40 €
steber v. 205 cm	27,70 €

INDUSTRIJSKI DIZEL ATS AGREGATI

20 kW 7049 €
50 kW 9390 €
100 kW 13949 €

VILIČARJI NIULI - 3,5 t
Diesel 4 cilindra, CE izjava o skladnosti, SLO navodila, dvojna sprednja kolesa, trojni dvig, pomik v stran, luči za vožnjo po cesti, rumena opozorilna lučka, ojačane vilice

22.570 €

ŠOTOR - 261 m²
Širina - 12,2 m, Dolžina - 21,4 m
Višina v grebenu - najvišja točka 6,4 m, konstrukcija pocinkana cik-cak povezana, izjemno vzdržljiva, cerada 600g/m², na sprednji strani vrata iz cerade.
Na zalogi do razprodaje.

16.470 €

Zgodba njegove mladosti

POT V NEZNANO – nova knjiga dr. Livia Jakomina

Pot v neznano nas popelje v mlada leta fanta, ki je tako ljubil morje, da je bilo poleg njegove Marise, njegova druga življenjska ljubica. Poleg strokovne literature je ta pomorec, profesor, eden od pobudnikov in ustanoviteljev Univerze na Primorskem, politik, diplomat, zadnji konzul Jugoslavije v Trstu, vinski vitez, mož, oče in nono, napisal že nekaj knjig, v katerih se je dotaknil različnih delovnih obdobj svojega življenja. Z nami je v pisani besedi – v prozi in verzih – rad delil tudi svojo ljubezen do Istre, njenih ljudi in plodov.

Zgodba se začne z odhodom na Vojaško pomorsko akademijo v Divulje blizu Trogirja in Splita. V njej pripoveduje o šolanju, odnosih med ljudmi, prijateljstvu, tudi zavisti. Popelje nas na morje, v svet, pripoveduje o svoji ljubezni, tudi skušnjavah in o tem, zakaj je 30. aprila 1969 dokončno zapustil mornarico. Zajel je sapo in se drugič podal na pot v neznano. Življenje ga je oblikovalo v človeka, ki zna pokončno in človeško občutljivo krmariti v mirnem in nemirnem morju. Mladenič iz Pobegov je po zaključeni Srednji pomorski odšel na Pomorsko akademijo. Tu je spoznal fante z vseh koncev nekdanje Jugoslavije, a tudi iz tujine. Različni so bili, imeli drugačna predznanja, vrednote in kulturo. Treba jih je bilo, kot pove avtor knjige, »povezati na skupni imenovalček« in beseda »razumem« je bila zma-

LIVIO JAKOMIN POT V
NEZNANO

NATAŠA BENČIČ
RADIO KOPER

LIVIO JAKOMIN PREDSTAVITEV KNJIGE

govalna, ko so delo prenesli na naslednji trenutek ali morda res še niso razumeli ničesar. Šolanje je bilo trdo, a poučno, kaj kmalu so dobili uniforme – bele in modre. V modrih z belimi rokavicami so na paradah v Beogradu večkrat blesteli in poimenovali so jih »modre balerine«, seveda pa so se na njih rade ustavile tudi dekliske oči. 10. septembra 1962 so postali mornariški podporočniki Jugoslovanske mornarice, pred tem jih je čakala še pot v Port Sudan

in prvo srečanje z arabskim svetom. Ob povratku je Livio Jakomin na srečo dobil službo v Puli, dovolj blizu Portoroža, kjer je živel njegova Marisa. Kaj so delali v službi v Puli in na Brionih? »Brioni so bili takrat središče političnih dogajanj, Tito je kot vodja neuvrščenih tam sprejemal številne delegacije, tam se je dogajala politika. Naša naloga je bila zaščita akvatorija Brionov pod vodo in nad njo. Imeli smo tri ladje in torpedni čoln ter 24 ur, kot smo temu rekli – »peglati« morje.« Kasneje je Livio Jakomin opravil še protipodmorniško specializacijo, postal poveljnik ladje PBR 502, decembra 1966 pa je iz poročnika korvete napredoval v poročnika fregate. Posadka ga je kljub mladosti spoštovala, zavist pa ni izostala: »Zavist je kot kerozin, vnetljiva je. Nekateri se ti dobrikajo in te hvalijo, za teboj pa spuščajo dimne zaves. V življenju je

vedno tako. Uspešni ljudje imajo vedno nekaj ljudi, ki so tvoji prijatelji, a imajo tudi veliko nasprotnikov. To so tisti, ki ne dosega niti povprečja, ali so celo podpovprečni. Predčasno sem napredoval iz poročnika korvete v poročnika fregate. Ko sem bil že poldrugo leto poveljnik ladje 502, je prišel predlog, da bi se leto dni v Beogradu izpopolnjeval v angleščini in zatem nadaljeval šolanje v Veliki Britaniji, a so potem dogodki, ki so razburkali mednarodne vode in destabilizirali Mediteran, zaradi česar nisem dobil ustrezne zamenjave, povsem spremenili zgodbo. O tem, da ne grem v Beograd pa me ni nihče obvestil, izigrali so me, počutil sem se izdanega, saj bi mi to morali povedati, zato sem se odločil, da ne sodim v takšno sredino in dokončno zapustil mornarico.« Kaj bi bilo, če je naslov zadnjega poglavja v knjigi, v katerem se avtor sprašuje, kako bi se njegovo življenje odvijalo, če ne bi zapustil mornarice. Tudi zato je napisal knjigo. Ob razpadu Jugoslavije je bil včasih v stikih z nekdanjimi kolegi, ki so ostali v mornarici. Nekatere zgodbe teh ljudi so bile res žalostne – polne travm, samomorov, razpadlih mešanih zakonov, med sošolci imajo celo nekoga, ki je postal vojni zločinec: »Seveda sem se vprašal, kaj bi bilo z mano, če bi ostal. Odgovora ne pozna nihče, a moja pot v neznano je postala znana in lepa.«

JAKOMIN POSTANE ČASTNIK, Z ŽENO IN OČETOM

JAKOMIN DRUGI Z LEVE

Pustni konec tedna v Portorožu in Piranu je pred vrati

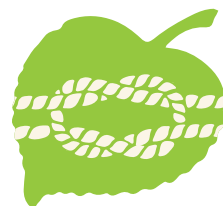
Ste pripravljeni na najbolj zabaven čas v letu? Pridružite se nam 9. in 10. februarja, ko bosta Portorož in Piran zaživela v barvitom pustnem vikendu, polnem plesa in zabave! V nekdanjem skladišču soli Grando bo nastopil legendarni italijanski DJ Gabry Ponte, piransko gledališče bo gostilo Veliki pustni ples, v Avditoriju bodo rajale najmlajše pustne maske.

Portorož in Piran bosta letos prizorišče pestrega pustnega dogajanja, ki se bo začelo z največjo pustno zabavo – **Disco Carnival** že 9. februarja, ob 22. uri, v Grandu Portorož. Na velikem odru bo ljubitelje elektronske pop glasbe zabaval legendarni italijanski **DJ Gabry Ponte**, družbo pa mu bo delala tudi zvezdniška zasedba disko ikon – **Secret Disco, Paolo Barbatto, Alex Dee Groove** iz **Master mixa** in **DJ Dash**. Elektronske ritme bo v soboto, 10. februarja, ob 20. uri zamenjala glasba v živo s pop, rock in funk ritmi. V Gledališču Tartini v Piranu bodo na **XX. Velikem pustnem plesu** nastopili **De Peachkiss** in **DJ Adriano Roy**. Večer obljublja edinstveno potovanje skozi čas, saj je tematika letošnjega plesa Marco Polo. V slikovito gledališče so sicer vabljeni prav vse pustne maske, najboljše pa bodo tudi nagrajene. Sobotno popoldne bo namenjeno še **Pustnemu rajanju za otroke**. Ob 16. uri so najmlajše pustne maske vabljeni na zabavo z **BabyBoom** v Avditorij Portorož.

Vstop na Veliki pustni ples in Pustno rajanje za otroke je brezplačen. Vstopnice od 28 € dalje za Disco Carnival so že na voljo na www.avditorij.si.

ZVEZA POMORSKO PROMETNIH AGENCIJ SLOVENIJE

ZPPAS – ZVEZA POMORSKOPROMETNIH AGENCIJ SLOVENIJE DANES ŠTEJE 28 AKTIVNIH ČLANOV NAJPOMEMBNEJŠIH LADJARJEV, KI DANES PRIHAJAJO V LUKO KOPER, IN SE VSE BOLJ UVELJAVLJA V NAŠEM MAJHNEM POMORSKEM PROSTORU.

Osnovna naloga ZPPAS je promocija zveze in članstva, pomorskega poklica ter vzgoja, izobraževanje in pridobivanje novih kadrov ter sodelovanje z ostalimi deležniki pristaniške skupnosti predvsem strokovno, kar pa ni vselej dobronamerno sprejeto. Največja ovira je zavračanje dejstev in prepogoste menjave v upravi Luke Koper, saj z vsako menjavo začnemo znova, spet od začetka. Uprave so usmerjene v kapital-ski donos, kar je povsem jasno, ne zavedajo pa se dejstev, da posli prihajajo iz skupnosti, ki živi in dela poleg pristanišča, in ne kar sami od sebe. Po daljšem času imamo strokovno upravo, ki razume našo problematiko, je naučena prisluhniti skupnosti ter ustrezno ukrepati za izboljšave. Verjamemo, da bo sodelovanje uspešno.

Kar 90 % mednarodne trgovinske menjave se opravi po morju, zato nam mora biti povezanost z zaledjem, predvsem z vzhodnoevropskimi državami, Avstrijo in Bavarsko, pomemben cilj. Za to pa potrebujemo predvsem nove in dodatne infrastrukturne rešitve na območju Luke Koper in seveda tudi v zadellju, ki se v zadnjem času vse bolj razvija, ter vsekakor prenovljeno železniško infrastrukturo, pa tudi ustrezne rešitve za pomanjkanje kadrov. Res je, da smo pristopili k izgradnji drugega tira, čeprav nekoliko pozno, pa vendar. Bojimo se, da izgradnja slednjega brez ustrezne širitve postaje KOPER TOVORNA, ne bo možnosti drugega tira v celoti izkoristila in se bomo spet srečevali s problemi odpreme blaga.

Če bo Slovenija vodila gospodarsko in razvojno politiko, ki bo tudi pomorsko usmerjena, in hkrati podpirala razvoj koprškega pristanišča, se bo tudi število ladij v našem pristanišču vsako leto povečalo. V zadnjem času opažamo zasičenost prometa in pretovora blaga preko koprškega pristanišča, kateremu se žal nismo mogli izogniti, saj je posledica nerednih prihodov ladij, trenutno zaradi krize v Rdečem morju (napadi jemskih upornikov), svetovne trgovinske menjave ter pomanjkanja delovne sile in skladiščnih površin v Luki Koper. Glede na specifičnost dela v Luki Koper – 24/7 bi bilo po našem mnenju nujno spremeniti in prilagoditi panožne kolektivne pogodbe zaposlenih in tako omogočiti oz. vsaj delno rešiti problem pomanjkanja delovne sile, s katero se vsi v tej panogi soočamo.

Zavedati se moramo, da je Luka Koper izgubila sloves, ki ga je imela dolga leta, predvsem glede nezasičenosti, pretovora, dela in delovne sile ... Danes pa je vse to ve-

lika težava. Nepoznavalec lahko opazi povečano število ladij na koprskem sidrišču, upočasnjeno delovanje kontejnerskih ladij in posledično daljše zadrževanje slednjih v pristanišču, pa še bi lahko naštevali. Močno zaupamo novi upravi Luke Koper, saj smo prepričani, da bodo slednji to znali uspešno rešiti.

Eden izmed odmevnejših projektov ZPPAS je pridobivanje in izobraževanje pomorskega poklica »LOGISTIČNI TEHNIK IN POMORSKI AGENT«. Pred tremi leti smo v sodelovanju z GEPŠ Piran obnovili to smer in je bilo letos vpisanih preko 50 dijakov. Poudariti velja, da smo od samega začetka pomorske agencije pristopile tudi k štipendiranju dijakov ter si tako poskušali zagotoviti nove kadre. V posameznih primerih na področju strokovnih predmetov pa tudi neposredno sodelujemo kot predavatelji le teh.

Pri pripravi prihodnje prometne strategije bi vsekakor želeli sodelovati kot ZPPAS, kar sem že večkrat poskušal poudariti, samo in izključno na strokovnem področju. Nismo politična organizacija ali društvo, smo skupina strokovnjakov, ki dobro pozna problematiko pomorskih agencij in potrebe ladjarjev. Žal smo skušali priti v stik s pristojnimi ministrstvi, a nam do danes ni uspelo kljub večkratnim pozivom tudi predsednika

vlade RS. Odgovora žal nismo dobili, iz česar lahko razumemo, da pomorska in prometna strategija ni prednostno področje te vlade oz. nas ne potrebujejo, vsekakor pa še vedno verjame-mo, da bo strokovnost prevladala.

Ob koncu ne velja zanemariti dejstva, da je za obalno gospodarstvo Luka Koper in njene spremljajoče dejavnosti, kot so pomorske, logistične, transportne in še mnoge druge, še kako pomembne, saj dajejo večino prihodka tukajšnjemu prebivalstvu. Včasih je potrebno na ta račun tudi potrpeti in pokazati malo več politične volje pri reševanju vsakodnevnih problemov in prikazati njene koristi, ne pa iskati samo njene slabe lastnosti in vplive. Vsi se premalo zavedamo, da je danes Luka Koper in spremljajoča logistična panoga eden od glavnih virov prihodka obalnih občin in njenega prebivalstva, zato me toliko bolj čudi splošna neodzivnost in nezainteresiranost pristojnih.

Gracijan Necmeskal

Mandlji so spregledano živilo

Mandljev si ne privoščimo pogosto, morda pražene v zimskem času, a o njih ne vemo veliko. Tudi pri peki peciv in slaščic niso prva izbira. Tukaj je nekaj koristnih razlogov, zakaj uvrstiti mandlje na svoj jedilnik.

Mandlji so okusno in tudi zdravo živilo, ki varujejo naše telo. Mandljevo olje pa je še posebej cenjena sestavina kozmetičnih izdelkov. V prehrani se uporabljajo sladki mandlji, grenki izvirajo iz zelo strupene spojine vodikovega cianida, sladki pa vsebujejo povsem neškodljive količine teh spojin.

Mandelj cveti od februarja do aprila, prištevamo jo med najstarejše kulturne rastline, njegov naravni habitat pa je sredozemlje. Koščica sladkega mandlja tako vsebuje veliko količino beljakovin (20%) in ogljikovih hidratov. Čeprav vsebuje okoli 50 odstotkov rastlinskega olja, so mandlji zdravo živilo, zaradi visoke vsebnosti vlaknin, vitamina E in zdravih ogljikovih hidratov.

Vitamin E je znan kot antioksidant, preprečuje mašene krvnih žil ter s tem varuje pred srčnimi infarkti in možganskimi kapmi. Še posebej pozitivne učinke so opazili pri ljudeh nad 60 let.

CENJENO MANDLJEVO OLJE

Mandljevo olje je med najdražjimi, zato je dragoceno tudi v kozmetični industriji. Ima mnogo prednosti, predvsem pa je znano kot tisto, ki mehča kožo. Ni pa uporabno samo v kozmetiki ampak tudi v farmacevtski industriji. Mandljevo olje je občutljivo na svetlobo, zato ga shranjujmo v polni posodi in zaščiteno pred svetlobo.

Trije nasveti za izbiro kreme za roke za mrzle dni

MRAZ IN VETER KAJ KMALU PRIZADANETA IZPOSTAVLJENE DELE TELESA, ŠE ZLASTI ROKE. PREVERITE, KAKO OB MRZLIH ZIMSKIH DNEH IZBRATI PRAVO KREMO, KI BO ŠČITILA VAŠE ROKE, OHRANILA MEHKOBO IN ZMANJŠALA SUHOST TER ZNAKE STARANJA.

Vsaka krema ponuja različne koristi, zato je ključnega pomena, da izberete tisto, ki bo najbolje zadovoljila vaše potrebe. Podobno kot pri določanju nege obraza, je tudi koži rok treba posvetiti posebno pozornost in upoštevati določene usmeritve.

1. Upoštevajte individualne potrebe kože
Vsakdo od nas ima drugačno kožo, zato izberite kremo, ki je prilagojena vašim specifičnim potrebam. Če imate suho kožo, poiščite kremo z globoko vlažilnimi sestavinami, če pa se soočate z znaki staranja, izberite kremo z antioksidativnimi komponentami.

2. Upoštevajte zunanje dejavnike

Če ste izpostavljeni agresivnim vremenskim razmeram, kot sta mraz in veter, poiščite kremo, ki dodatno ščiti pred temi dejavniki. Sestavine, kot so lipidi in zaščitni ekstrakti, namreč lahko pomagajo ohraniti

njati kožo v dobrem stanju tudi v težkih vremenskih pogojih.

3. Upoštevajte težave s kožo

Če imate kakršne koli specifične težave s kožo na rokah, kot je ekcem ali luskavica, se posvetujte z dermatologom ali farmacevtom, da izberete kremo, ki je primerna za vaše potrebe. Če imate občutljivo kožo, pa se izogibajte kremam z močnimi dišavami ali dražljivimi kemikalijami, saj lahko slednje stanje kože še dodatno poslabšajo.

SKRBNOST PREVERITE SESTAVINE

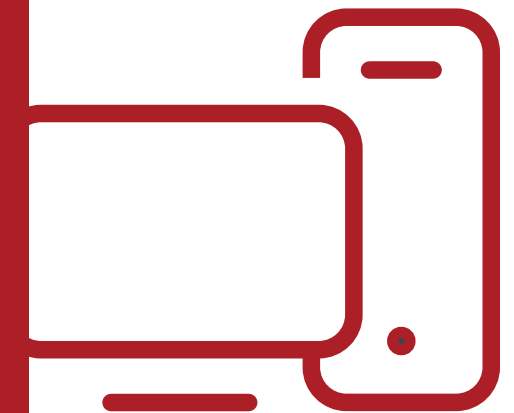
Sicer so v mrzlih dneh priporočljive kreme, ki vsebujejo glicerin, ki pomaga preprečiti izsu-

ševanje kože, kar je še posebej pomembno v suhem in hladnem vremenu. Ena od sestavin, ki bo pomembno poskrbela za zaščito, je karitejevo maslo, ki je bogato s hranilnimi snovmi, ki kožo ščitijo pred izgubo vlage. Koži na rokah bodo koristile tudi antioksidantne lastnosti vitamina E, ki pomagajo zaščititi kožo pred prostimi radikali in hkrati prispevajo k zmanjšanju znakov staranja. Razdraženo kožo pomagajo umiriti tudi naravne sestavine, kot sta aloje vera ali izvlečki kamilice.

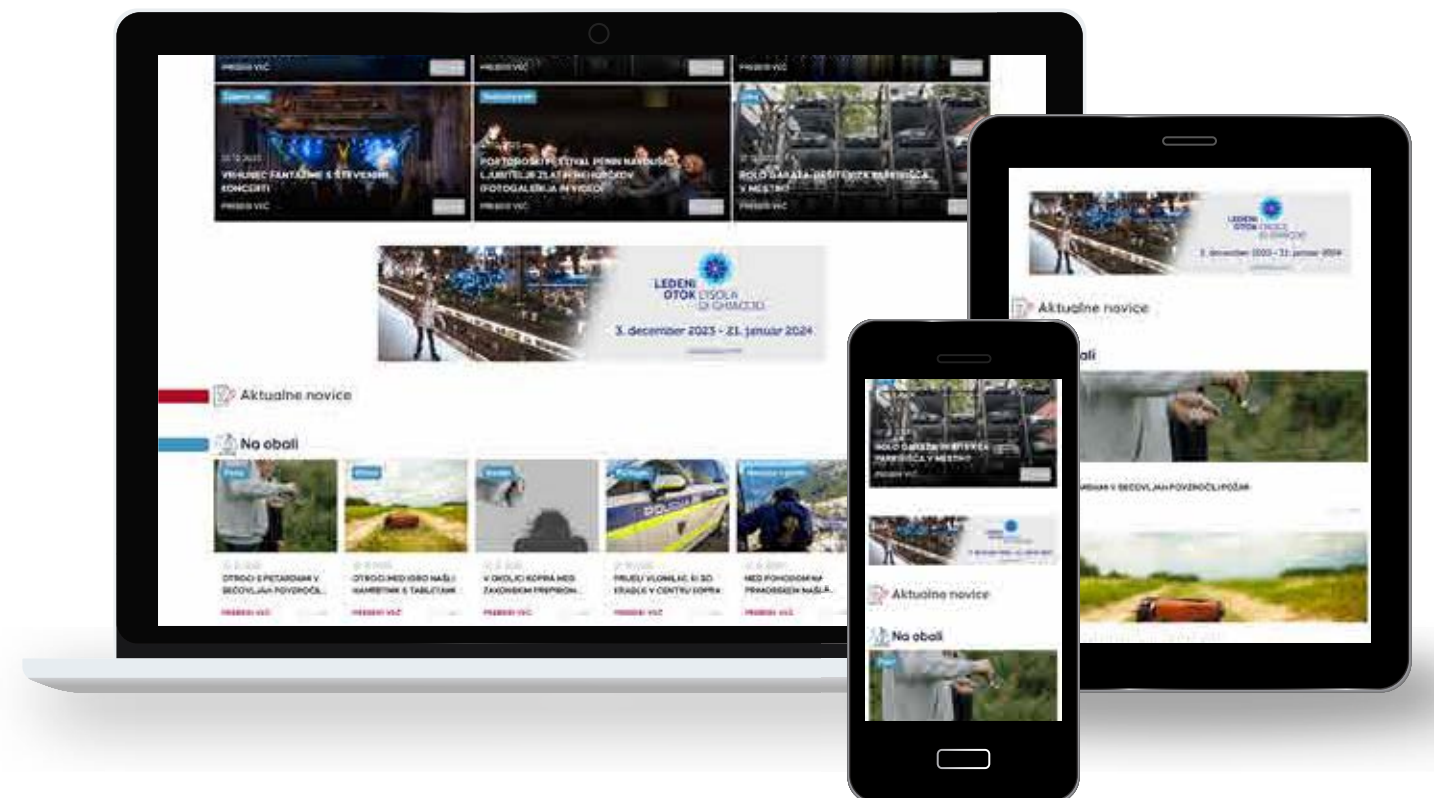
OBIŠČI NAS TUDI NA SPLETU!

www.obalaplus.si

**VSAK ČETRTEK
VREMENSKA NAPOVED
ZA KONEC TEDNA**

**VSAK DAN
NAJPOMEMBNEJŠE
NOVICE DNEVA**

NJENA USTVARJALNOST ODMEVA V SVETU

Izjemna mlada umetnica Lučka Centa

V Sloveniji je veliko mladih in nadarjenih umetnikov, ki si šele utirajo svojo pot v svet. Med njimi je tudi Ljubljančanka Lučka Centa. Divje skodrana, težko ulovljiva in neskončno radovedna, kljub mladosti pa pravi vrelec ustvarjalne energije, opažene tudi v svetu. Lučka je za svoje delo prejela Študentsko Prešernovo nagrado, nedavno pa so ji na bienalu Biennale Internazionale Donna v Trstu podelili še glavno nagrado.

»Vedno sem bila zelo glasen in energičen otrok, ki je bil marsikomu prevelik zalogaj (smeh), zato se svojega odraščanja spominjam kot zanimivega in lepega, kdaj pa tudi kaotičnega obdobja. Z umetnostjo sem bila v stiku že od malih nog, saj je bil dedek slikar, starši pa so nam s sestrami velikokrat omogočili obiskovanje različnih kulturnih dogodkov in na splošno podpirali našo radovednost,« pove Lučka, ki je od nekdaj imela podporo staršev v raziskovanju lastne ustvarjalnosti. Omogočili so ji, da je plesala, igrala kitaro in se ukvarjala z različnimi športi. Kasneje, v gimnazijskih letih, pa je ugotovila, da je vizualna umetnost polje, ki jo najbolj zanima in se odločila za vpis na Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje, smer slikarstvo. Tu je kljub mladosti in v želji po razvijanju svojega daru, pokazala neverjetno vztrajnost.

TALENT JE NAJPREJ RAZVIJALA V SVETU, ŠELE NATO DOMA

»Na Akademijo me dvakrat niso sprejeli, zato sem začela iskati pot do znanja v tujini in se vpisala na študij likovnih umetnosti na univerzi Complutense v Madridu,« pove Lučka, ki ji je bivanje in študiranje v tujini odprlo nova obzorja, predvsem

ZA SVOJE DELO NAS ČUTIŠ? JE DOBILA ŠTUDENSKO PREŠERNOVO NAGRADO IN NAGRADO BIENNALE INTERNAZIONALE DONNA V TRSTU.

pa veliko pripomoglo k samostojnosti in neodvisnosti. Imela je tudi dovolj časa, da je odkrila, na katerem področju umetnosti si želi razvijati svoj dar.

MED PERFORMANSOM IN KIPARSTVOM

»Ukvarjam se s performansom in trenutno delam magisterij iz kiparstva na Akademiji, kjer raziskujem performativnost in delo s telesom prek objektov iz naravnih materialov, ki se odzivajo na gledalčevo prisotnost in gibanje. V svojem delu se ukvarjam z minljivostjo in krhkostjo telesa, percepcijo življenja in odnosom do narave,« pove Lučka, ki se je nedavno vrnila iz Dublina. Tam je bila kot študentka Akademije na izmenjavi na NCAD, vendar ni imela časa za lahkotnost, saj jo je že čakala kopica delovnih obveznosti, zato tudi ni imela veliko časa za praznovanje nagrade Biennale Internazionale Donna v Trstu, zgolj malce dobre hrane z najbližjimi, potem pa se je že posvetila novim izzivom. »Obeh nagrad sem zelo vesela, saj sta mi potrdili, da se z delom premikam v pravo smer,« pravi Lučka, ki smo jo ujeli ravno v pripravi na premiero performansa Zaznavati telo v ljubljanskem Gleju. Njeno delo pa z veseljem spremljata njena starša, novinarka in urednica Barbara Jerman, Urban Centa, dolgoletni član zasedbe Agropop, ter sestra Urška, ki se je tudi posvetila plesu (flamenku) in ga tudi poučuje. »Z obema sestrama sem si zelo blizu in iz leta v leto se bolje razumemo. S starejšo sestro si pri delu pomagava, načrtujeva pa tudi sodelovanje,« je razkrila Lučka, ki sebe opiše kot tipič-

ANDREJA
COMINO

no dvojčico: »Rada se družim s prijatelji, hkrati pa sem rada tudi veliko sama. Rada potujem, hodim v naravo, kjer nabiram najrazličnejše materiale, s katerimi delam, berem, kuham in delam jogo. Navdihujejo me doživetja vsakdana in dovolim si, da me radovednost vodi po svetu. Za zdaj še ne vem, kaj vse si želim doseči, vem pa, da hočem videti ves svet, ga izkusiti in spoznati čim več zanimivih ljudi, s katerimi bi lahko sodelovala in ustvarjala,« sklene simpatična mlada umetnica.

Obnovljena tržaška grobница v Piranu

JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN JE NA PIRANSKEM POKOPALIŠČU PREUREDIL TRŽAŠKO GROBNICO Z 200 CELICAMI ZA POKOP S KRSTO.

POSNETEK PREDHODNEGA STANJA (AVTOR: OKOLJE PIRAN)

Staro piransko mestno pokopališče zaradi prostorske stiske že več let nima razpoložljivih grobov za klasične pokope s krsto. V želji, da bi naročnikom, ki ne želijo upepelitve, lahko ponudili sprejemljivo alternativo, so zato obnovili tržaško grobnico. Ta ima sedaj nov omet, marmorne plošče z imeni in priimki pokojnih so enotnega videza, zanje pa lahko svojci pri kamnoseku naknadno naročijo tudi dodatke, kot so lučke ali vazice za cvetje. Poleg osveženega videza je Okolje v sklopu del poskrbelo še za ozelenitev okolice z zimzelenim rastlinjem in zasaditvijo rož, ki jih bodo sezonsko menjavali. Za obiskovalce so namestili tudi klop, ki nudi prostor za razmislek, molitev ali preprosto sedenje v tišini in obujanje spominov.

V grobnici, ki omogoča pokop s krsto na tržaški način, je trenutno na voljo 200 mest, 70 celic pa je že zasedenih.

NOVO PODOBO TRŽAŠKE GROBNICE ODLIKUJE SVEŽ OMET, ENOTEN VIDEZ TER KOMBINACIJA ZIMZELENIH IN SEZONSKIH RASTLIN (AVTOR: OKOLJE PIRAN)

Premagajte kašelj

Čeprav se zavedamo, da to obdobje ogroža naše zdravje, le redki uspemo ohraniti svojo odpornost in se upreti prehladom in virusom. Poleg glavobola, težav s sinusi, grlom ali nosom je precej nadležen tudi kašelj, ki nam pogosto preprečuje spanje, zato vam prinašamo nekaj naravnih receptov za njegovo ublažitev.

RECEPT Z BANANO

Malo ljudi ve, da so banane učinkovite pri lajšanju kašlja, še zlasti z medom.

Sestavine:

- 2 žlički medu,
- 2 srednje veliki banani (izberite zrele, s temnimi piki na lupini),
- 400 ml vrele vode.

Priprava in način uživanja:

Banane olupite in jih zmečkajte z vilico, nato pa pridobljeni pire prelijte z vrelo vodo, pustite 30 minut, na koncu pa dodajte med. Ko je mešanica pripravljena, jo lahko zaužijete v odmerku 100 ml štirikrat na dan (bolje je, če jo rahlo segrejete, nikakor pa ne hladne iz hladilnika).

ČAJ BELEGA SLEZA

Najbolj zdravilen del belega sleza je njegov koren, iz katerega pripravljamo čaj za zmanjšanje simptomov suhega in dražečega kašlja. Njegov koren sprosti nabrano sluz v nosu, grlu in pljučih, da se lažje izkašljate. Ta napitek se že stoletja uporablja kot sredstvo za lajšanje vnetega grla in pomaga tudi pri posledicah bronhitisa ter boleznih dihal.

LOVORJEV SIRUP

Pripravite 6 svežih ali 8 posušenih lovorjevih listov, 2,5 dcl vode, 6 žlic rjavega sladkorja ali medu ter limonin sok. Vodo zavrite, dodajte lovorjeve liste in kuhajte v pokriti posodi od 6 do 10 minut. Odstranite lovorjev list in tekočino vlijte v drugo posodo. Dodajte rjavi sladkor (ali med) ter stisnite limono. Vse dobro premešajte, dokler se sladkor (ali med) popolnoma ne raztopi. Dnevno zaužijte od 1 do 3 žličke sirupa (lahko ga jemljete hladnega ali toplega). Shranite ga v steklenici v hladilnik, kjer lahko ostane nekaj dni, po potrebi pa pripravite novega.

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **25.500** gospodinjstev v slovenski Istri! Pokličite nas na **040 600 700** ali nam pišite na **marketing@obalaplus.si** in izvedeli boste prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

OBALA
časopis in portal
za slovesko Istro
plus

Trgo ABC uradni zastopnik znamke Geely v Sloveniji

Geely je pionirska in v novo dobo mobilnosti usmerjena znamka vozil, ki izstopa s svojim inovativnim pristopom k avtomobilskemu dizajnu in razvoju najbolj naprednih tehnologij.

GEELY

Skupina Geely Auto Group, ustanovljena leta 1997, velja za enega najpomembnejših svetovnih proizvajalcev vozil, ki je 2023 prodala tri milijone avtomobilov in je že peto leto zapored najbolj prodajana znamka osebnih vozil na Kitajskem. Svoj sedež ima v kitajskem mestu Hangzhou, razvojna središča pa po vsem svetu. Trenutno zaposluje več kot 120.000 ljudi po vsem svetu, od tega kar 30.000 razvojnih inženirjev, znotraj svojih blagovnih znamk pa ima več kot 40 proizvodnih in montažnih obratov, osem raziskovalnih in razvojnih središč ter šest oblikovalskih središč v Severni Ameriki, Evropi, na Kitajskem in v jugovzhodni Aziji.

VODILNE AVTOMOBILSKE ZNAMKE V SKUPINI GEELY

Skupina GEELY se uvršča na seznam Top 10 Most Valuable Auto Portfolio Brands 2022, ustvarja najnaprednejša vozila in rešitve trajnostne mobilnosti. Proizvaja in prodajajo vozila vodilnih avtomobilskih znamk, vključno z Volvo Car, Polestar, Smart, Lotus, Geely Auto, Zeekr, LYNK & CO, Geometry, London Electric Vehicle Company (LEVC), PROTON in Terrafugia.

INOVACIJE ZA PRIHODNOST

V skupini Geely se močno posvečajo raziskavam in razvoju, da lahko zagotavljajo vrhunsko kakovost svojih izdelkov. V njihovih raziskovalnih in razvojnih centrih na Švedskem, v Veliki Britaniji in na Kitajskem postavljajo temelje za vozila prihodnosti.

Geely in Renault Group bosta skupaj razvijala visoko učinkovite pogonske sklope. Po okvirnem sporazumu, ki so ga sklenili novembra 2022, so Geely Holding Group

in Renault Group nedavno podpisali obvezujoč sporazum o skupnih naložbah v razmerju 50/50 za zagon novega tehnološkega podjetja za pogonske sklope, katerega cilj je postati globalni vodja v razvoju, proizvodnji in zagotavljanju visoko učinkovitih hibridnih pogonskih sklopov z motorji z notranjim izgorevanjem (angl. ICE).

ATLAS PRO, PRVI MODEL ŽE V SALONIH TRGO ABC

Konec 2023 je podjetje Trgo ABC postalo pooblaščen prodajalec in serviser nove znamke GEELY.

Na voljo imamo že nov model Geely Atlas PRO, kompaktni SUV z dolžino 4.54 m, ki ga poganja motor s 177 konjskimi močmi, na voljo sta modela z dvo- ali štirikolesnim pogonom.

Atlas PRO je na voljo s širokim naborom inovativnih sistemov za aktivno varnost in pomoč vozniku.

Poleg vozil vrhunske kakovosti vam zagotavljamo tudi odličnost storitev ter v vseh ozirih prijetno nakupno izkušnjo.

Predstavitve znamke GEELY v Sloveniji s prvim modelom Atlasom PRO pomeni pričetek tukajšnjega delovanja nove močne blagovne znamke. Po načrtih bo že v prvem četrtletju tega leta na voljo novi športni terenec Coolray, kmalu za njim še malo večji Starray, v nadaljevanju pa bo sledilo še več novih modelov Geely. Ker že vrsto let uspešno sodelujemo z znamko VOLVO, verjamemo in zaupamo njihovi Skupini Geely Auto Group, zato vas z veseljem vabimo v naše prodajne salone Trgo ABC v Kopru in Novi Gorici, kjer boste preizkusili in spoznali novi ATLAS PRO.

Več info dobite na: www.trgoabc.si

NOVI GEELY COOLRAY

NOVI GEELY STARRAY

Pet let Obale plus, pet let intervjujev

URŠKA KLOKOČOVNIK ZUPNAČIČ, PREDSEDNICA DZ RS

Ani zanimivo, potem, ko je spodletelo ministrom, po treh mesecih iskanja postane ministrica ženska. Ženske pridejo na vrsto vedno takrat, ko so stvari skoraj nerešljive.

Ženske ne obupamo hitro, ostajamo v težkih situacijah. Samo pomislimo na matere, ki ostajajo same z otroki, ki so telesno in duševno prizadeti. Zgodovina je pokazala, da so ženske prišle na oblast takrat, ko je bilo zelo slabo, v času njihovega vladanja pa sta država in družba zacveteli. Bilo je manj vojn, več vlaganja v izobraževanje, v kmetijstvo, v razvoj industrije. Ženske so bile tiste, ki so na svojih dvorih gostile glasbenike, slikarje, humaniste, ženske so bile tiste, ki so vabile razsvetljence v butične francoske kavarne ... Ženske si znajo naložiti na ramena težka bremena. Res pa je, da to težko breme znajo tudi nositi.

DANILO TURK, BIVŠI PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE

Takrat, ko niste dobili drugega mandata, naj bi bila odločilna vaša izjava, da je tema o povojnih pobojih drugorazredna. Politiziranje te teme je drugorazredna politika. To je bila seveda ponesrečena formulacija, ki je omogočila zlonamerne interpretacije. Politik se mora čuvati takih stvari. To se je zgodilo na dan praznovanja osmega marca in res sem bil takrat prepričan, da moramo na tak dan misliti na enakopravnost žensk. Poleg tega sem takrat prišel z nekega potovanja v tujini in nisem spremljal vseh dogajanj v dneh pred tem. Če bi jih, bi bil previdnejši, izbral bi drugačno terminologijo. Toda pustimo to. Osmi marec je pomemben datum, s pomembno simboliko pa tudi dosežki. Prav je, da je tudi danes aktualen. Moram reči, da me zabava, ko danes vidim te mlade aktivistke, ki delajo nove umetniške projekte in odkrivajo Vido Tomšič. Ona je izbrila tezo, da mora ženska zaslužiti svoj denar, da je to osnovno za njeno enakopravnost.

UBALD TRNOKCZY; FOTOGRAF IN AVTOR DOKUMENTARNIH FILMOV

Ponosen sem na svojo idejo fotogalerije pod Bernardinom, pod oboki, ob najbolj obljudeni poti med Piranom in Portoržem. Zgodbe na fotografijah morajo biti iz teh krajev, morajo govoriti o tem prostoru, teh ljudeh in tradiciji. Ljudem, ki hodijo mimo, morajo nekaj povedati o prostoru, v katerega stopajo. Letos je Tartinijevo in Plečnikovo leto in že lani smo postavili razstavo o Tartiniju. Čez dve leti bomo poslikali novo zgodbo, zgodbo zaledja, zgodbo teh prekrasnih vasi. Fotografije so pomaknjene v obok, tako da niso preveč nasilne, ponoči so osvetljene, osvetljeni so tudi oboki in tako nastane arhitektura. Upam, da se bo projekt nadaljeval, boril se bom zato, da na teh mestih ne bomo gledali kakšnih Lidlovih ali Hoferjevih reklam.

MASAYAH, GLASBENICA

Se ti je ob poslušanju neke skladbe kdaj zgodilo, da si si rekla, kakšna škoda, tega bi morala napisati jaz?

Seveda se mi je. Ob vseh komadih Michaela Jacksona, ob vsem, kar je naredila Amy Winehouse, si to rečem. Tudi ob naših glasbenikih to rečem.

Katerih?

Od Mrfyjev do Jokerjev, Benčine Benča, od Borisa Beleta do Kreslina pa dalje. Vsak artist si mora priznati, da je ta muzika »vau«. Če te drugi žanri ne inspirirajo, ne moreš nadgrajevati niti svojega, samega sebe. Muzika se je vedno razvijala in edini način, da se, je ta, da ljubimo tudi druge žanre. Če jih ne bi, jih ne bi mogli vkomponirati v svojo muziko. Iz funka se ne bi razvil disko, če ne bi maral elementov elektronike, recimo.

VANJA VALIČ ČLAN KAMELEONOV IN TELEVIZIJSKI REŽISER

Našega sobivanja na televiziji v času Studio city se spominjam kot zelo prijetnega. Večina med nami, razen urednika Tomaža Peroviča, je prišla na televizijo brez izkušenj, sodelovali pa smo z najboljšimi režiserji, snemalci in montažerji.

Moram priznati, da skoraj nič ne gledam nacionalke. Občasno šport, kakšno glasbeno oddajo ali pa kakšen dokumentarec. Ko sem enkrat gledal Studio city, sem bil res presenečen, da je bil še takrat, pred kakšnim letom, preden so ga ukinili po več kot triinidesetih letih, še vedno isti, kot smo ga zasnovali. To pomeni, da taka oblika deluje!

Če gledaš tuje televizijske programe, so leta in leta na sporedu oddaje istega formata, ker ni razloga, da bi jih spreminjali, razen da nimaš avtorskih pravic ...

Saj. Enkrat me je ustavila Ljerka Bizilj. Vanja, je rekla, midva bi morala zdaj dobiti nagrado. Pa ji odvrnem: »Ma čakaj, o čem govoriš, a nisi v penziji?« »Ja, ampak oddaja Zrcalo tedna je še vedno taka, kot sva jo postavila midva, pred desetletji,« je odvrnila. Enako je z oddajo Žrebanje lota, ko so se otepali režije, prevzel sem jo, voditelj je bil Bogdan Barovič, potem poslanec in župan v Trbovljah. Oddajo sva začela snemati ob osmih zjutraj in jo končala ob petih popoldan. Vse spoštovanje, da je zdržal, ker sem bil vztrajen, ponavljali smo scene v nedogled. Ta oddaja je še vedno enaka, po formi, kot je bila, ampak je po tolikih letih kdo, ki bo pogruntal kaj novega

DR. MARKO PAVLIHA, PRAVNIK

Izvoljen sem bil za podpredsednika državnega zbora, sicer mlačne funkcije, ki pa ti daje občutek pomembnosti, ko se ugasnejo ministrske luči. Neverjetno je, kako hitro se človek navadi na tisto malo, kar je dobro v politiki. To vidimo tudi v današnji garnituri. Stopi ti v glavo, kar naenkrat je vse samo še egocentrizem in to se je zgodilo tudi meni. Tega nisem vedel, dokler mi soproga ni rekla, ti sploh ne veš, kako si se spremenil čez noč, doma si se obnašal kot minister in ko si bil podpredsednik, si bil užaljen, če te na kakšni proslavi niso pozdravili. Danes me je sram, a če to samorefleksivno priznaš, je greh manjši. Parlamentarna izkušnja pa se je izkazala tudi za zelo dragoceno.

ANDREJA LEŠKI, JUDOISTKA

Ali lahko ta borilni šport uporabljaš v vsakdanjem življenju, če recimo pozno ponoči srečaš napeteže, ki postanejo nasilni? Boste našli pravi prijem?

Načeloma je judo obrambna veščina, ampak če bi se znašla v taki situaciji, kot ste jo opisali, bi imela prednost pred drugimi. Ne bi pa silila v take situacije. Sem zelo samozavestna, tudi močna, ker veliko delam v fitnesu in vse to bi mi prišlo prav, si pa tega ne želim.

Ali ste se kdaj znašli v takem položaju, da bi morali uporabiti svoje znanje iz juda?

Spomnim se, da sem se spoprijela s sošolcem v osnovni šoli. Pred letom, ko smo imeli obletnico, so se tega spomnili vsi so-

šolci. Sicer pa v vsakdanjem življenju nisem za tako reševanja sporov.

Kaj vas pa razjezi, glede na to, da delujete zelo umirjeno?

Se mi zdi, da tudi sem kul, razen, če kdo napade moje vrednote.

NATAŠA PIRC MUSAR, PREDSEDNICA REPUBLIKE SLOVENIJE

Že večkrat sem rekla in bom spet; želim si, da bi bilo v politiki več ljudi, ki bi delali za naslednje generacije, ne pa za naslednje volitve. Tega si res želim in s tem namenom sem tudi prišla sem. Ukvarjala se bom s strateškimi temami, kako jih bodo ljudje sprejeli, ne vem. Odziv je zaenkrat dober, lepo me sprejmejo povsod, tudi vsi tisti, ki jih povabim na pogovor, pridejo. Iz vseh teh pogovorov vidim, da je še vedno velika kritična masa ljudi, ki verjamejo v Slovenijo, vedo, da imamo lepo deželo, da je življenjski standard zaradi okolja in infrastrukture res dober, imajo pa ljudje dovolj preprirov v politiki. Za to spremembo pa potrebuješ zrele ljudi na desni in na levi.

EVGENIJA CARL; NOVINARKA TV SLOVENIJA

Nekompetenca pomeni tudi to, da si ne upaš reči ne, ko kdo zahteva od tebe, kako obravnavati določeno temo.

Tudi stara garda je bila predolgo tiho in to dopuščala. In smo na tem, da obupamo, ko ugotavljamo, da vodstvo in »naši« uredniki tečejo tri kroge pred nami. Ker delajo samo to - politizirajo. Ukvarjajo se samo s postopki, pravnimi mnenji, kako se čim dlje obdržati na položaju in čim bolje služiti svojim gospodarjem. Ne ukvarjajo se s programom. Ni jim mar za program, oddaje, vsebino, kompetentne, verodostojne, sposobne novinarje, ki so zdaj nekje v bunkerju, ti pa moraš delati program in je dan prekratek, da bi se ukvarjal še s čim.

To me spominja na prastaro šalo o norcu, ki pobegne iz norišnice. Teče, teče, policaji pa za njim. Norec začne teči okoli vodnjaka in nekdo zavpije, ujeli te bodo. Norec pa nazaj, ne bodo, sem tri kroge pred njimi.

Ja, oni tečejo tri kroge naprej, vse imajo naštudirano. Vse.

RADO PIŠOT, DIREKTOR ZRS KOPER

Ta naš del je zgodovinsko in tudi sicer specifičen, tukaj je bil vedno določen preprih kultur, jezikov. Manj kot včasih se sicer

zdaj po ulicah govori italijansko, otrokom težimo, da morajo poleg angleščine govoriti še jezik sosedov, a to ni več, kar je bilo. Ta specifika, ki je nastajala skozi zgodovino, nas je izklesala drugačne, bolj odprte. Tudi na področju znanosti je tako. Če pogledam moje projekte in članke, je veliko sodelavcev Italijanov, Nemcev, Avstrijcev, Angležev, tudi Hrvatov. To nas na nek način oblikuje. Dobro je, da ohranimo svojo avtentičnost, hkrati pa moramo biti odprti.

MAGNIFICO, GLASBENIK

O samoironiji govorimo takrat, ko govorimo v prvi osebi in moja besedila so vedno v prvi osebi, vse leti name. Jaz sem čefur, Magnifico je peder, vedno prva oseba ednine. Zadržim svobodo izražanja, nikogar ne žalim, sicer pa tega ne maram, tudi v življenju ne. Ironijo jemljem kot instrument duhovitosti. Rad imam glasbo, pa tudi ves art, ki nosi v sebi, ne smešnost, ampak nekaj duhovitega. Tudi Laibach znajo biti duhoviti, čeprav jih imajo za mračnjaške, večkrat sem se ob njihovih besedilih lahko nasmejal. No, del družbe nikjer ne razume ironije, kar pa ni povezano z nacionalnostjo, to velja tudi tukaj.

SLAVKO IVANČIČ, GLASBENIK

Hočeš reči, da si nehal žurati?

Skoraj. Na način, na katerega smo žurali včasih, od jutra do sutra, ne več. Ne morem pozabit Danila Kocjančiča, ki ga žal ni več. On me je v osemdesetih letih, ko sem prišel iz Crikevnice, izoblikoval. To so bile neverjetne zgodbe. Ko jih razlagam danes, se vsi čudijo in me sprašujejo, če je vse res. Tako je bilo?! Ja, tako je bilo.

Kako pa žura današnja generacija?

Drugače. Načrtovano, s kitarami, violina-mi, tudi hrana je drugačna. Takrat nismo razmišljali o žurih, kar zgodili so se. Imam odraslega sina Marka, živi v italijanski Gorici, ampak jaz sem živel brez njega, ker me nikoli ni bilo doma, samo žural sem in žural. Osemdeseta so bila nora leta. Moja Irena je poskrbela za vse doma. Zaradi svoje neverjetne energije sem lahko potem dobro deloval tudi na odru. Ker publika je moja, to so moji ljudje in jaz sem njihov. Zame je to sveta stvar in ko vidim roke gor, je to, to.

PRIMOŽ KREČIČ, KOPRSKI STOLNI ŽUPNIK

V zadnjem času se je zgodilo veliko škandalov v cerkvenih krogih. Zadnji je bil pedofilski v Franciji. Kako gledate na to?

Vsak škandal naredi rano. Nekateri pravijo, da bi jo že zdavnaj porušili, če bi bila cerkev samo človeška ustanova. Preveč časa se je vse to prikrivalo, čeprav mislim, da so, vsaj nekatere stvari, prenapihnjene. Seveda so problemi, a so se s prihodom papeža Frančiška začele stvari zelo resno obravnavati. Cerkev se bo prečistila. Zgodila se je spolna revolucija in ta čas kliče k ponovnemu premisleku o naši človeškosti. Tudi duhovniki moramo živeti kot uresničeni moški tako, da nas to ne bo zaviralo. Vprašanje pedofilije je bolezenska zadeva, iščeš nemočne ljudi, nad katerimi se zneseš. K meni, k verouku hodijo otroci staršev, ki so hodili k verouku pred petindvajsetimi leti, zame so to svetinje, moji duhovni vnuki.

TONE PARTLIJČ, PISATELJ

Kakšni se zdijo pa vam primorci?

Taki. Meni so nekateri Štajerci že očitali, da pretiravam z zaslugami, ki jih pripisujem Primorcem. K nam, na Štajersko, so po prvi vojni prinesli občutek za nacionalni ponos, visoko kulturo (med tistimi, ki so pribežali k nam je bilo veliko učiteljev, železničarjev, igralcev, poštarjev in

administratorjev). Prišlo je kakšnih štiri tisoč glasnih in temperamentnih ljudi. Spremenili so prehrano, gojili druge kulture, paradižnike (cela Pesnica se je čudila rdečim jabolkam, ki rastejo tako nizko, da ni treba plezati na drevo, ko so videli pri Mrmolji prvi paradižnik), melancane, šparglje, namesto koruze, pese, krompirja in fižola, kar smo v glavnem gojili mi na vrtovih. Niso hoteli bučnega olja (ta šmir, s katerim so fašisti že zastrupili Bratoža), v nebo so kovali oljčno in so si organizirali prevoz oljčnega olja in sardel. Takrat so bili vlaki še točni in sardele so zjutraj plavale v morju, popoldan pa so bile ocvrte v Mariboru. Domačini so jih jedli namesto pasje radosti in golaža. Kuhali so vampe na tržaški način. To je sicer malo anekdotično, a tako je bilo.

PETER VENTIN, GASILEC

Doživljamo različne neverjetne intervencije, velikokrat žalostne, pa tudi take, ki nas spravijo v smeh in nam polepšajo dan. Poklicali so nas, ker je oseba padla na strehi. Odpeljali smo se s sirenami, lučmi, saj če kdo pade na strehi, pridemo najprej mi, osebo spravimo na varno, če pa je poškodovana, pridejo še reševalci in jo odpeljejo v bolnišnico. Ko smo prišli na lokacijo, je bil na strehi pav. V našem narečju "pau" pomeni, da je nekdo padel in ko so klicali, da je pau na strehi, smo mislili, da gre za osebo.

Kako pa je pav prišel na streho?

Bil je moker in med letom je padel na streho, zato tudi odleteti ni mogel. Na koncu se je izkazalo, da si je samo vzel čas, da se je posušil in odletel. Enkrat so nas poklicali, da je otrok v jarku. V hitrosti se velikokrat zgodi šum v komunikaciji, izkazalo se je, da je šlo za mačka. Namesto muca je nekdo razumel mulc. Zgodilo se je, da so nas poklicali zato, ker je bil v stanovanju velik kuščar. Ko smo prišli, je bilo na hodniku temno, tam je res bilo videti nekaj z odprtimi usti, nanj smo vrgli brisačo, ga zavili in dali v posodo, ki jo imamo za take primere. Na koncu se je izkazalo, da je ta kuščar iz gume. Mož ga je "naštimal" ženi, seveda ji ni nič povedal.

TADEJ TOŠ, IGRALEC IN KOMEDIJANT

Moja izkušnja je, da je vsakih nekaj kilometrov situacija v Sloveniji različna. Občutno drugačna. Za Obalo bi lahko rekel, da se med občinštvom in mojim programom

zlahka zgodi srečanje. Velja za odnos med Obalo, štejsko in prleško regijo, zelo dobro se srečajo. Odnos med ljudmi obstaja in to nam pomaga. Pomaga tudi, da zelo rad slišim melodijo govora z Obale in da tukaj ni predsodkov, ko slišijo Štajerca. Smisel za humor na Obali, Štajerskem in v Prlekiji je podoben, kot da bi imeli v glavi mediteranski pridih; ladjo, veter, toplino nosijo s seboj, to ni hladen humor. Na osnovi srečanja naših energij, ki smo jih spoštljivo sprejeli, se je začel skozi leta graditi odnos.

KSENIJA BENEDETTI

Strinjamo se, in na tem bi morali začeti graditi, levi in desni, recimo o tem, da moramo nabaviti novo nujno medicinsko opremo (za novo aparaturo na hematološki kliniki, ki bo rešila 30 življenj, so darovali tako »levuharji« kot »desnuharji«), da moramo poskrbeti za starejše in njihovo oskrbo, da mladi potrebujejo stanovanja z ugodnimi cenami ali najemninami, da potrebujejo dobre službe, primerne njihovi izobrazbi, da potrebujemo dobro in zdravo zdravstvo, da moramo skrbeti za okolje, sicer se bomo zadušili v lastnih smeteh. Namesto, da bi skupaj gradili vsaj na teh projektih, ki bi nas morali povezati, se znova in znova pogovarjamo o partizanih in domobrancih.

ANDREJ ŠTER, POLITIKI IN DRŽAVNI USLUŽBENEC

Se odzovete na vsak telefonski klic, četudi ne poznate številke?

Seveda.

Kako pa pridejo ljudje do vaše številke?

Jaz jo dam z velikim veseljem. Ljudem nič ne pomaga, da vedo, kako se pozvonil na vratih naše konzularne službe, če delamo do 16h in smo ob ob sobotah in nedeljah zaprti. To je rak rana slovenskega ministr-

stva za zunanje zadeve, da nima dežurne službe. Ministrstvo gre spat ob osmih zvečer in spi spanje pravičnega do osmih zjutraj. Medtem pa je po svetu nekje praznik, nekje delovni dan v soboto, v nedeljo, ...

ALENKA ARTNIK, ŠPORTNICA

Hočeš reči, da je voda človekovo naravno okolje?

Je. Ko dojenčka, ki ima devet mesecev, daš v vodo, odpre oči, ne vdihne vodo in začne sam plavat. Točno ve, kako mora odreagirati. Če bi dali doječke v vodo takoj, ko se rodijo, bi bil njihov prihod na kopno manj grob in dramatičen.

Tvoj in svetovni rekord je 113 metrov.

Kako globoko še lahko greš?

Vem, da so še rezerve. Veliko delam na mentalnem in tehničnem razvoju. Moja pomanjkljivost je, da nisem bila prej plaval-ka. Zato imam zdaj trenerko za plavanje, te vrste plavanja, ti gibi, so zelo sofisticirani in zelo zapleteni. V tem imam še veliko rezerve. Moraš pa imeti tudi motivacijo. Za-enkrat jo imam.

DJ KANZYANI, GLASBENIK

Moj oče je bil glasbenik, cel dan je skladal (zapoje refren). Igral je kitaro, ki se je slišala po celem stanovanju, tudi skozi zaprta vrata. Mamo sem spraševal, kdo so ti simpatični fantje, ki prihajajo k nam. Glasbeniki, je odgovorila. Aha kul, face, sem si mislil. Kaj pa tale? Ta je DJ. Aha, tudi faca. Oče ni hotel, da se ukvarjam z glasbo, čeprav je sam igral do konca življenja. Njegova karrera se je začela s Kameleoni, bili so res slaven bend, meni pa se je zdel njihov lajf zanimiv. Ko sva z Umekom vrtela v Ambasadi Gavioli, se je nekaterim zdelo dovolj že to, da imam možnost, da delam tam. Plačali so me slabo in ko sva odšla od tam, sva postala svetovni zvezdi.

Kako si pravzaprav začel?

Ko se je oče zaljubil v 16 letno Miss topless, nas je vrgel iz hiše in z mamo sva odšla živ-vet na Markovec. Kot pravi moja mama, če se to ne bi zgodilo, morda nikoli ne bi bil to, kar sem.

Tvoj oče je bil rocker...

...mama pa back vokalistka. Oče je bil v bendu, ki je začel igrati glasbo, za mnoge čudno.

Tudi oni so bili čudni, dolgolasci. Tako kot sem jaz bil in še sem za mnoge čuden in delam čudno muziko, z mašinami. No, mogoče bo čez petdeset let drugače, tako

kot se je spremenil odnos do Kameleonov, bodo čez petdeset let rekli, tale Kanzyani iz Kopra je bil pa faca. Bil sem izbran med sto najboljših DJ na svetu, Koprčan, na 75 mestu. In ko so očetu prijatelji, ki so se zbirali od najstniških let na kavici v Kopr-u, nekoč rekli, kaj je zdaj Danilo, tvoj sin bo postal bolj znan kot ti, ga je to šokiralo. Obenem pa ga je začel sin in ta glasba za-nimat, šel je z mano na Ibizo, in tako sva pri mojih tridesetih letih postala prijatelja.

BORUT PAHOR, BIVŠI PREDSEDNIK RS

Kaj bi jim svetovali oziroma katere so po vašem mnenju prioritete obalne politike?

Kljub naporom pogrešam bolj uveljavlje-no blagovno znamko obale, oz. slovenske Istre. Da je to mogoče, kaže vrsta spod-budnih primerov: Brda, Zgornje Posočje, Kras, celo Vipavska dolina. Obala pa ima, se mi zdi, glede tega lažje delo – seveda pa to terja večjo politično voljo in vztrajnost. Vendar je to njihova stvar, stvar občin in občanov. Kot predsednik republike in kot Primorec pa bi si tega želel. Lokalne bla-govne znamke imajo v sedanjem gospo-darstvu in turizmu veliko prihodnost, po-vezovalno pa vplivajo tudi na življenje v teh skupnostih.

Kaj vas najbolj navdušuje na slovenski obali?

Značaj ljudi. Poleg morja, seveda. Rad imam to narečje in nianse v njem. Rad imam pogrešanje morja takoj, ko nekaj dni nisem ob njem. Rastlinje, življenjski stil, zgodnja pomlad in seveda temperament. Rad imam raznolikost slovenske domovi-ne. Moram pa odkrito reči nekaj. V zadnjih treh desetletjih so nekatere druge sloven-

ske regije glede razvoja in elementarne urejenosti naredile, se mi zdi, večji napre-dek kot naša ljuba Primorska in obala z njo. Morda z izjemo Brd.

JAN PLESTENJAK, GLASBENIK

Kdaj misliš, da je treba z odra? Recimo Rolingi se vedno znova vračajo, še pri se-demdesetih.

Potrebujejo to strast. Jaz počasi grem v to generacijo starcev. Sem med zadnjimi s 24 hiti. Danes ni več mega zvezd, ki bi trajale. Izžememo jih in odvržemo.

GORAZD V. MREVLJE, PSIHATER

Se bo tako travmatično obdobje, obdobje epidemije, zapisalo v kolektivni DNK?

S travmami je tako, da v primeru, ko os-tajajo nepredelane ali shranjene v neza-vednem kolektivnem spominu, postanejo daljnosežno razdiralne in so hkrati pri-vlačno gojišče za razvoj različnih ideologij, nacionalizmov, represije in podobnih fe-nomenov. V tem smislu je zgodovina ved-no dober učitelj, vendar to le redko prepo-znamo in upoštevamo. Ponovno smo pred situacijo, da bi bilo tokrat lahko drugače, sam pa sem, navkljub svoji sicer drugačni usmeritvi, pesimist.

BORIS CAVAZZA, IGRALEC

Kaj je v osami najhuje? Ni tako hudo kot nekaterim, ki se zaradi te osamljenosti po-čutijo depresivne, imajo občutek tesnobe. Verjetno nimajo ob sebi nikogar in so do-besedno osamljeni, sploh, če so starejši. Z mladino pa je obratno. Manjkajo jim prija-telji, manjkajo objemi, dotiki, zaljubljenost, majhna ljubosumja, pa športne dejavnosti, vse to. Jaz imam srečo, imam ženo, ki je enkratna, s katero se imava neskončno rada. Kar naju tako združuje je humor, ki naju čisto vsak dan spravlja v dobro voljo. Veliko se smejiva in to naj bi bilo pol zdrav-ja, a ne?

VINCI VOGUE ANŽLOVAR, FILMSKI REŽISER

Je to sestavni del slovenskega DNK, da morajo umetniki trpeti, sicer niso veliko vredni?

Pa saj vsi ne trpijo.

Vi pa?

Saj ste že sami povedali. Očitno sem ma-zohist. Werter. Prometej. Obsojen na sla-dostrast trpljenja in mi življenje pravi – to je to! Dlje ne sežeš...

Moda na belih pobočjih

Kakšne so smernice za smučanje in ostale zimske aktivnosti 2024?

TUDI NA ZASNEŽENIH POBOČJIH JE MOGOČE SLEDITI NAJNOVEJŠIM MODNIM SMERNICAM. TOPLI KOMBINEZONI ZA SMUČANJE, HLAČE IN PULOVERJI ZIMSKE MODE 2024 OBENEM ZDRUŽUJEJO TRADICIJO IN NOVOSTI. LAHKO BI REKLI, DA SMO PRIČA NOVI DOBI SMUČARSKÉ MODE, KJER SE UDOBJE IN SLOG ZDRUŽUJETA Z NAJNOVEJŠIMI TEHNIČNIMI INOVACIJAMI. SMUČARSKÉ JAKNE ZDAJ NISO VEČ LE ZAŠČITA PRED MRAZOM, AMPAK POSTAJAJO IZRAZ OSEBNEGA SLOGA Z BARVNIMI IN VZORČNIMI KOMBINACIJAMI, KI IZSTOPAJO NA BELIH STRMINAH.

MODNA BLOGGERKA IN VPLIVNICA CHIARA FERRAGNI. (INSTAGRAM).

ITALIJANSKA ŠPORTNA TV VODITELJICA DILETTA LEOTTA. (INSTAGRAM)

PRILJUBLJENA ITALIJANSKA TV VODITELJICA ILARY BLASI (INSTAGRAM)

S pridihom vintage stila izpred štiridesetih let so letošnji zimski modni kosi narejeni pretežno iz sodobnih materialov in visokozmogljivih sintetičnih tkanin, z dodatkom trpežnih naravnih vlaken za dolgo trajnost.

BARVE LETOŠNJE ZIME

Mnoge modne hiše so ustvarile puhaste jakne, tako brez rokavov kot klasične, lažje od tistih iz preteklih sezon. Na voljo so v klasičnih odtenkih sezone, kot so bela, črna, zelena, kakavovo rjava in temno

modra, pa tudi v odtenkih bordoja, burgundyja in drugih odtenkih globoko rdeče barve, ki je tudi sicer velika zvezda zimske sezone 2024. Na voljo so tudi številni modeli oblačil in dodatkov v breskovi barvi Peach Fuzz, živahni in obenem nežni barvi letošnjega leta po izboru družbe Pantone.

NOVOSTI PRI OBLAČILIH ZA SNEG

Nove zimske jakne so brez šivov in napolnjene s trajnostnimi ter zmogljivimi vlakni, ki zagotavljajo visoko stopnjo zaščite in odpornosti proti vremenskim vplivom. Med hlačami so še posebej priljubljene v

»cargo« in vojaškem slogu.

Za dopolnitev videza so pomembni tudi dodatki, kot so kape, preveliki nahrbtniki, sončna očala in šali iz volne, kašmirja ter moherja.

ANDREJA
ČMAJ FAKIN

TOPLA IN VARNA OBUTEV

Letos so »in« škornji do gležnjev, z vzdržljivim zgornjim delom, protizdrsnim podplatom in dodatki iz flisa.

Nepogrešljiv modni kos so vsekakor sneške, ki niso zgolj funkcionalna obutev po smučanju, temveč so postale tudi modni dodatek, primeren za nošenje tako na smučišču kot tudi v mestu. Različni modeli omogočajo prilagajanje različnim slogom, mirne vesti pa jih lahko nosite tudi v kombinaciji z jeansom, krznom in celo kratkim krilom ali obleko.

NAVDIH LADY DIANE

Za ljubiteljice tradicionalnega sloga letos predstavljajo navdih fotografije Lady Diane na smučanju v devetdesetih. Njena ikonična rdeča smučarska obleka je postala simbol, ki so ga zdaj posnele nekatere cenovno dostopne modne znamke.

Ta prefinjeni slog ne oživlja le nostalgijinih spominov, ampak ponuja tudi elegantno možnost za klasičen in prefinjen smučarski videz, obenem pa za modni smučarski outfit ne želijo porabiti premoženja. Sicer pa lahko najdete modni navdih med nekaterimi zvezdicami, kot sta italijanski voditeljici Ilary Blasi in Diletta Leotta ter vplivnica Chiara Ferragni, ki so svoje zimske modne outfite že objavile na svojih družbenih omrežjih in z njimi navdušile marsikoga.

TUDI NA BELIH STRMINAH LAHKO NAVDUŠITE S SVOJIM STILOM. (UNSPLASH)

Društvo Bolnikov z
Distonijo Slovenije
Slovenian Dystonia Society

dbd

Distonija je motnja gibanja, ki se kaže kot ponavljano vzdrževanje nenormalnega položaja telesa ali kot pojav ponavljanih gibov. Lahko se pojavi na enem ali več delih telesa. Najpogostejša oblika je žariščna distonija vratu (spastični tortikolis). Ocenjujejo, da je pogostnost (prevalenca) 20–4000 bolnikov na milijon prebivalcev. To pomeni, da bi lahko trenutno v Sloveniji bilo do 8000 bolnikov z vratno distonijo. Gre za kronično bolezen, ki pomembno vpliva na kakovost življenja bolnikov, njihovo samopodobo in vsakdanje življenje.

Več na spletni strani www.distonija.si, kontakt: info@distonija.si

Nacionalna kampanja ozaveščanja strokovne in laične javnosti o distoniji.

Izberite naravi prijazen način
plačevanja računov.

PREKLOPI NA
račun @ SCEGLI
pagamenti

marjetica
KOPER

Scegli la fatturazione elettronica
per il rispetto verso l'ambiente.

PREVERJAMO URBANE MITE

Želite ohladiti svoje možgane? Zazehajte.

JANUAR VELJA ZA NAJBOLJ DEPRESIVEN MESEC LETA. PRAZNIKI SO MIMO, NOVOLETNO DEKORACIJO SMO POSPRAVILI V ŠKATLE IN JO ODNESLI NA PODSTREŠJE, NIČ SE NE DOGAJA, JANUARSKI DNEVI PA SE ZDI, DA IMAJO 30 UR ALI VEČ.

Ne vem, če ste vedeli, ampak vsak tretji ponedeljek v januarju velja za najbolj depresiven dan v letu, ko se ponovno s polnim zagonom vrnemo na delovna mesta in v staro rutino, večina novoletnih zaobljub pa je že prekršenih, kar nas še dodatno spravi v slabo voljo. In ob takih dolgočasnih dnevih in trenutkih se nam pogosto zgodi, da smo utrujeni, nejevoljni, zdolgočasi, posledica vsega pa je, da tudi zehamo več kot običajno. Kaj sploh je zehanje? To je zanimiv fiziološki pojav, za katerega pravzaprav ne poznamo vzroka. Nekateri ga povezujejo

z dolgčasom, spet drugi z utrujenostjo, znanstveniki pa so ugotovili, da ima več funkcij: poskrbi za večji vnos kisika v telo, uravnava temperaturo možganov, z zehanjem pa tudi raztezamo mišice čeljusti in obraza. Kako pogosto zehamo pa naj bi bilo odvisno predvsem od višine zunanje temperature. Manjkrat zazehamo takrat, ko je zunanja temperatura enaka ali višja od naše telesne. Zanimivo dejstvo je to, da dojenček oziroma plod v maternici zeha že pri 11 tednih nosečnosti.

1. **Zehanje je nalezljivo.** Drži. Zanimivo dejstvo glede ze-

hanja je, da je to izjemno nalezljivo. Že če vidimo ali slišimo, da nekdo zazeha, bo to tudi pri nas sprožilo ta fiziološki pojav. Še več, to se bo zgodilo, če samo pomislimo na zehanje. Sprožijo ga samodejni refleksi, ki nastanejo v delu možganov, ki je odgovoren za nadzor in izvajanje hotenih gibov. Če ste članek prebrali do te točke, ste vmes najbrž že nekajkrat zazehali. Je tako? Pri tem pa obstaja ena izjema, in sicer dokazano naj bi bilo, da se zehanja ne nalezejo mlajši otroci. Torej če boste zazehali v bližini predšolskega otroka, le-ta ne bo zazehal. Poskusite!

2. **Zehanje je znak dolgčasa.** Drži. Zagotovo se je vsake-mu izmed nas že zgodilo, da smo sedeli s prijatelji na kavi, v predavalnici, na sestanku ali kje drugje in v nekem trenutku zazehali. Postalo nas je sram, zehanje smo želeli preprečiti, ustaviti, prikriti ali pa smo se navzočim celo začeli opravičevati. V družbi zehanje velja kot način komunikacije, ki sporoča, da se dolgočasimo. Seveda to ne velja vedno. Zehamo lahko tudi, ker smo utrujeni in nam primanjkuje spanca. Je pa

to tudi odličen mehanizem, ki ponovno vzpostavi večjo aktivnost v telesu in možganih in s tem tudi poveča budnost ter zviša stopnjo pozornosti.

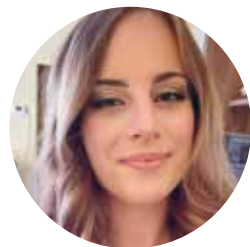
3. **Zehamo samo ljudje.** Ne drži. Ne zehamo samo ljudje, ampak tudi živali, vključno s sesalci, ptiči in plazilci.

4. **Med zehanjem se sprošča dopamin.** Drži. Velikokrat zehamo tudi v trenutku, ko smo pod stresom, npr. športniki zehajo med treningi in pomembnimi tekmami, govorniki pred javnimi nastopi ... Med zehanjem možgani in telo sproščajo dopamin, serotonin, aminokisliline in oksitocin, ki pomagajo uravnati stres.

5. **Zehanja ne moremo preprečiti.** Delno drži. Zehanje lahko ublažimo oziroma delno preprečimo z globokim dihanjem in hladnimi obkladki, ki si jih položimo na čelo.

Januar je skoraj za nami, kar pomeni, da smo najdaljši, najtežji, najbolj dolgočasen mesec za letos že dali skozi. Od sedaj naprej gre vse lahko samo še navzgor. Že februarja bomo zagotovo manj zehali, ker za to ne bo časa: čakajo nas pustovanje, valentinovo pa še prve šolske počitnice v tem letu.

MANCA HRIBOVŠEK

Vrt v februarju

Spremenljivo januarsko vreme brez pretirano hladnih dnevov je za nami.

SAŠO MEJAK

Februar je idealen za pripravo sadilnega načrta, v katerega vnesemo vse naše zamisli o prihajajoči sadilni sezoni. Dober načrt nam lahko prinese obilnejši pridelek, seveda ne smemo pozabiti tudi na pravilno pripravljen substrat in gnojenje. V zaprte ogrevane gredice lahko posejemo solate, peteršilj, zeleno, paradižnik, papriko, čili, jajčevce, konec meseca lahko na prosto sejemo grah, redkvice, bob, sadimo solate, por, cvetačo, brokoli, Pri nabavi semena in sadilnega materiala moramo zaupati priznanim semenskim hišam in vedno preveriti deklaracijo. Februar je tudi čas, ko poskrbimo za semenski krompir. Kakovosten, pregledan semenski material nabavimo v specializiranih trgovinah. Krompir zložimo v zabojčke, ga čim manj režemo, da ga ne okužimo. Če ga režemo, moramo to opraviti vsaj 14 dni pred sajenjem, da se rane zacelijo.

Zeliščni vrt se prebuja. Potrebno je preveriti, kakšne so rastline in načrtovati dognojevanje z organskimi gnojili, zelo primerno je dodajanje komposta. Če želimo dodajati kupljena organska gnojila zaradi lažje uporabe, saj ne vsebujejo semena plevelov in imajo krajši čas delovanja, jih je primerno zmešati s kompostom. Rastline, ki se zelo bujno razraščajo, je potrebno porezati krepko nazaj, da ne bodo silile v njim namenjen prostor.

V **sadnem vrtu** zaključimo obrezovanje, ne smemo pozabiti zamazati večjih ran s cepilno smolo. Opravimo lahko tudi škropljenje proti boleznim z bakrenimi pripravki. Proti škodljivcem pa škropimo, ko se brsti napnejo. Za primerne pripravke povprašajte v specializiranih prodajalnah za prodajo fitofarmaceutskih pripravkov.

V **okrasnem vrtu** nas nekatere rastline razveseljujejo s cvetenjem, druge so začele lepo odganjati, nekatere pa so še v trdnem spancu. Tulipani, narcise, hijacinte so že lepo pogonale in imajo cvetne nastavke, tudi okrasna kutina se bohoti s cvetjem. Telohi so pogosto posajeni kot podrast in tudi oni so v polnem razcvetu. Potrebno je pregledati, če je potrebno obrezovanje ostalih grmovnic, tudi gnojenje je pomembno pri okrasnih grmovnicah in trajnicah. Trudimo se, da uporabljamo organska gnojila, zato trajnice gnojimo samo s kompostom. Pri grmovnicah je dobro uporabljati peletirana organska gnojila v kombinaciji s kompos-

tom. Nekatere rastline, kot so citrusi in kislo lubje zahtevajo gnojila, prilagojena njihovim potrebam. Obrezovanja se lotimo tudi pri vrtnicah in hortenzijah, pred tem je dobro obnoviti znanje o obrezovanju vrtnic in hortenzij, saj je to zelo pomembno opravilo, ki vpliva na bogato cvetenje.

Travne površine se tudi prebujejo. Če so temperature dovolj visoke, lahko opravimo tudi prezračevanje travnih površin in gnojenje. Pomembno je, da preizkusimo delovanje namakalnega sistema.

Na vrtovih so zanimive tudi ptice, zato poskrbimo, da jim je prijetno. Postavimo jim krmilnice in dokler je še hladno, jim nastavljamo lojne pogače in vrt bo še prijetnejši.

OBALA
časopis in portal
za slovesko Istro **plus**

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **25.500** gospodinjstev v slovenski Istri! Pokličite nas na **040 600 700** ali nam pišite na **marketing@obalaplus.si** in izvedeli boste prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

**OBIŠČI NAS
TUDI NA
SPLETU!**

www.obalaplus.si

**VSE KAR
MORATE VSAK
DAN VEDETI O
DOGAJANJU NA
OBALI**

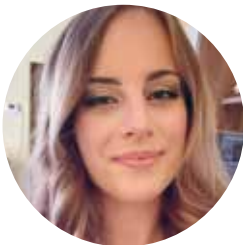

PUST VELIKIH UST

Recept za zdrave
pustne krofe iz pečice

Letos nas čas res prehiteva. Komaj smo zakorakali v novo leto in že je na sporedu pust, ko sicer ne vem čisto točno, kaj bomo odganjali, ker nas zima letos sploh še ni dobro ohladila. Pa ne samo to. 10. februarja nas čaka pustna sobota, 13. pustni torek, v sredo, 14. februarja, pa bomo poleg pepelnične srede praznovali tudi dan zaljubljenih - valentinovo. Ne pozabiti na to, da se takrat za marsikoga začne 40-dnevni post, ki traja vse do velike noči. Največ ljudi se v tem obdobju odreče sladkim pregreham, tako da preden se v trgovini zapodite med police s čokolatini, bonbonierami in tortami, dobro premislite, komu je pozornost namenjena. Pa naj letos ne bo drugačen samo dan ljubezni, ampak tudi pust. Značilna pustna sladica, ki jo obožujejo maškare vseh starosti, so zagotovo nepogrešljivi krofi. Čeprav danes obstaja že 1001 recept, so najboljši, najbolj slastni tisti tradicionalni, polnjeni z okusno marmelično marmelado in ocvrti v olju. Ravno zaradi takega načina priprave pa so krofi zelo mastni (ne reče se zastonj, da je pust masten okrog ust), imajo pa tudi izjemno visoko kalorično vrednost. Če morda niste vedeli: krof težek 100 gramov vsebuje okrog 350 kalorij. Pa dajmo si naglas priznati, da so v manjšini tisti, ki uspejo pojesti samo enega na dan. Ravno zaradi tega, ker se jim je res težko upreti (še posebej če so topli), pa sem za vas izbrskala recept za (malo bolj) zdravo različico pustnih krofov. Postopek priprave je enak kot za navadne krofe, le da jih namesto v olju, pripravite kar v pečici. Pa tudi marmelada brez sladkorja bo pripomogla k temu, da bodo krofi imeli še kakšno kalorijo manj.

MANCA
HRIBOVŠEK

Sestavine za 12 krofov:

- 500 gramov moke
- kocka kvasa
- 3 rumenjaki
- 1 vaniljev sladkor
- 2,5 dcl mleka
- 3 dag sladkorja (lahko ga zamenjate tudi s poljubnim sladilom, razen takrat, ko ga uporabite za vzhajanje kvasa)
- 0,5 dcl olja
- ščep soli
- žlica limoninega soka
- žlica ruma
- marelična marmelada brez sladkorja (po želji lahko tudi kakšna druga marmelada)

Postopek:

V posodo presejemo moko in ji dodamo sol. Na sredini naredimo jamico, kamor damo malo mlačnega mleka, razdrobljen kvas in žlico sladkorja ter pustimo počivati 10 do 15 minut. Medtem v drugi posodi zmešamo rumenjake, preostanek sladkorja, vaniljev sladkor, limonin sok in rum.

Vse zelo dobro zmiksamo z električnim mešalnikom in dodamo še ostalo segreto mleko in olje. Jajčno zmes vmešamo k moki. Gnetemo toliko časa, da dobimo prožno testo brez grudic, ki ga pustimo vzhajati 1 uro. Oblikujemo kroglice, ki naj bodo težke prbl. 60 gramov (oziroma odvisno od tega, kako velike krofe želite narediti). Položimo jih na pekač s peki papirjem in pustimo počivati še za 45 minut. Prostor, kjer bomo krofe pripravljali, mora biti dobro segret. Pozorni moramo biti na to, da nimamo prepaha. Pečico ogrejemo na 190 stopinj, krofe pa pečemo od 10 do 12 minut. Ko so pečeni, jih napolnimo z marmelado.

Naj pust letos ne odžene samo zime, ampak tudi slabo vest ob tem, ko boste namesto kosila raje zmazali tri krofe. Še vedno velja prijazen opomnik in povabilo, da mi lahko fotografije vaših kuhinjskih pustnih ustvarjanj (pa tudi pustnih šem in rajanj) pošljete na manca.hribovsek@obalaplus.si.

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

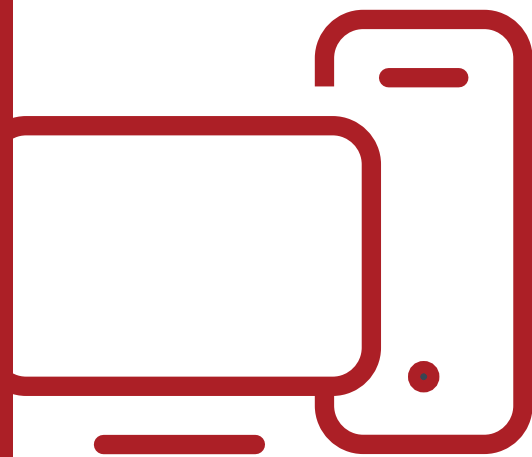

SESTAVIL Boris Kralj	NEMŠKI IGRALEC TOM	NOGOMETNI TRENER ŠIMUNDŽA	14 ČRKA ABECEDA POPULARNA ŠPANSKA JED		PIŠČAL IZ LUBJA (ETN.)	PETER HABIČ	TROBILO, KORNET (GLASB.)	21 ČRKA ABECEDA SLOVENSKA SMUČARKA BOJANA		OBLAZINJEN, NIZEK STOLČEK	TELEVIZIJA (KRATICA)	GAMSJI BIVOL, KI ŽIVI NA CELEBESU	1 ČRKA IMENA PEVKE BARUČA PRIPADNIK BUROV		AMERIŠKI SLIKAR MARK RUS. RODU	RADOSTNI KLIC BAKHANTK	AKTOVKA
ŽIVALSKA USTNICA					ANGLEŠKI "JUNAK" ROBIN HR. DIRIGENT MIRSKI					LETALIŠČE PRI MOSKVI ANGLEŠKA PEVKA KIM							
FENIČANSKA BOGINJA LJUBEZNI						ANGLEŠKI ANATOM NEHEMIAH KRAJ PRI ZALCU				PRIDIGAR (KNJŽ.) AMERIŠKI KITARIST STEVE							
ANGLEŠKI SKLADATELJ CHRISTOPHER																	
KMET, VAŠČAN (ZAST.)							OBDELOVALNA POVRŠINA						MESTO NA ČEŠKEM SLOVENSKO SMUČIŠČE				
ENKRATNO ZAJETJE ZRAKA V PLJUČA PRI DIHANJU		VULKANSKI IZMEČEK LASTNOST RETORIČNEGA					ŠIVANKA JAPONSKI REŽISER KUROSAWA					ŽENSKO KRILLO (POG.) SLOVENSKO MESTO					
LJUDSKI ZDRAVNIK, ŠAMAN					JEZERO V ITALIJI AMERIŠKI IGRALEC HUNTER											GRŠKI POVELJNIK PRED TROJO	ENOTA ZA ČISTINO ZLATA
DUKE ELLINGTON			ATI, OČKA (NAR.) VZDEVEK ALEŠA KERSNIKA				SAMO, ZGOLJ MESTNA PTICA				EKONOMSKO PROPAGANDNI PROGRAM SLO. IGRALKA ZEMLJIČ				ALEŠ KLINAR JAPONSKI OTOK		
PRVI PREVOD BIBLIE V LATINŠČINO						IME SLOVENSKEGA PISATELJA KAŠA				ŠIRNA TRAVNATA STEPA V ZDA KEM. ZNAK ZA NEODIM							
ČEŠKI PISATELJ MIROSLAV						SLO. ALPSKA SMUČARKA MATEJA ŠPELA ANTOLINC							GRŠKI MITOLOŠKI LETALEČ RUSKA KISLA JUHA				
SLOVENSKI PESNIK FRAN					OVRATNA RUTA SPIRALA, VIJAČNICA (KNJIŽ.)					DANSKI JEZIK ZAČETNI DEL SKOKA (ŠPORT.)							
NEMŠKI SKLADATELJ GÜNTHER																	
BRANKO IRMAN			VRSTA VRBE BELGIJSKO MESTO				OLGA OLEJNIK SLOVENSKI IGRALEC BORIS			TOLAŽBA	IVAN ČARGO CIMA, POGANJEK				VRSTA GROZDJA	TONE TOMŠIČ ČISTI NATRIJEV GLINENEC	
HRVAŠKO MORSKO LETOVIŠČE						PREISKAVA TRUPLA ZARADI SMRTI ANT. IME ZA OTOK RAB										STRANSKI POGANJEK DREVEŠA	JEMENSKI POLITIK HAJDAR ABU BAKR AL
DALMATINSKO ŽENSKO IME				MOŠKI PEVSKI GLAS				AMERIŠKA IGRALKA REBECCA REKA V KAZAHSTANU					ZELENE ALGE GOSTIŠČE S PRENOČIŠČI V TURČIJI				
KITAJSKO JEZERO				TRGOVSKO BLAGO NATAŠA DOLINAR								DEL ČLOVEŠKEGA TELESA ROMANA OGRIN					
BOLGARSKI KRALI, ZAČETNIK BOLGARSKE DINASTIJE					SLOVENSKI IGRALEC MIHA						ŽGANJE (POG.)						
MED (NAR.)					IME SLOVENSKE PEVKE HORVAT						GRŠKI KIPAR						

EVOEL: klic Bakhank LASS: nem. igralec HOLUB: češki pisatelj IEPER: belg. mesto STAA: am. igralka STEEL: ang. skladatelj ATAS: jemen. politik GREW: ang. anatom

OBIŠČI NAS TUDI NA SPLETU!

www.obalaplus.si

**VSAKO
SOBOTO
NOV
RECEPT**

**VSAK DAN
NASVET
ZA BOLJŠE
ŽIVLJENJE**

**VSAK
PETEK
NAPOVEDNIK
DOGODKOV**

